
ПП «Інститут агрономії»

Замовник: Виконавчий комітет Градизької селищної ради

**ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ
ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ –
СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ГРАДИЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ
ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ**

Керівник _____ **Підгородецька С.І.**

Виконавці _____ **д.с.-г.н., проф., еколог Писаренко П.В.**

_____ **д.е.н., проф., інженер-еколог Самойлік М.С.**

Полтава 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	4
МЕТОДОЛОГІЯ СЕО	6
НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ПРОВЕДЕННЯ СЕО	6
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ТА ВРАХУВАННЯ ДУМКИ ГРОМАДСЬКОСТІ ПІД ЧАС РОЗРОБЛЕННЯ ДДП ТА ЗДІЙСНЕННЯ СЕО	7
1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ГРАДИЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ КРЕМЕНЧУЦЬКОГО РАЙОНУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ, ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	8
2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО	17
3. ХАРАКТЕРИСТИКУ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ).....	39
3.1. SWOT- АНАЛІЗ ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ	43
3.2 ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ.....	46
4 ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ).....	53
5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ...	56
6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО-	

ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ.....	62
7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	68
8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ...	76
8.1 ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ	76
8.2 ОПИС ЗДІЙСНЕННЯ СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ	77
9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.....	79
10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ для здоров'я населення (ЗА НАЯВНОСТІ).....	85
11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ.....	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	89
ДОДАТКИ.....	91

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегія розвитку Градизької селищної територіальної громади Кременчуцького району Полтавської області (далі – Стратегія розвитку Градизької селищної територіальної громади, або Стратегія) ґрунтується на аналізі прогнозних тенденцій соціально-економічного розвитку розвитку Градизької селищної територіальної громади (Градизької СТГ), враховує стратегічні орієнтири регіонального розвитку з урахуванням наслідків для довкілля, вплив зовнішніх та внутрішніх загроз і ризиків, включає стратегічні цілі, операційні цілі, завдання і заходи розвитку громади, а також План реалізації Стратегії на 2023-2026 роки з урахуванням пріоритетів сталого розвитку громади, індикатори ефективності її реалізації та основні прогнозні показники її економічного і соціального розвитку на плановий період.

Стратегічна екологічна оцінка стратегій, планів і програм дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування. Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку планів і програм для забезпечення збалансованого (сталого) розвитку. В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки. З 12 жовтня 2018 р. в Україні вступив в дію Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» (№2354-VIII від 20 березня 2018 року). Відповідно до ст. 2 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» цього закону з 1 січня 2020 року стратегічна екологічна оцінка може здійснюватися для програм економічного і соціального розвитку областей, районів, міст, сіл та селищ на короткостроковий період на добровільній основі.

Відповідно статті 2, п.1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», даний Закон регулює відносини у сфері оцінки наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виконання документів державного планування

та поширюється на документи державного планування, які стосуються сільського господарства, лісового господарства, рибного господарства, енергетики, промисловості, транспорту, поводження з відходами, використання водних ресурсів, охорони довкілля, телекомунікацій, туризму, містобудування або землеустрою (схеми) та виконання яких передбачатиме реалізацію видів діяльності (або які містять види діяльності та об'єкти), щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля, або які вимагають оцінки, зважаючи на ймовірні наслідки для територій та об'єктів природно-заповідного фонду та екологічної мережі (далі - території з природоохоронним статусом), крім тих, що стосуються створення або розширення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

МЕТОДОЛОГІЯ СЕО

Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція ЕСПО), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року» (від 28 лютого 2019 року №2697-VIII). У цьому законі СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності Стратегії.

У 2012 році Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (від 17.12.2012 р. № 659) затверджено «Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації)». Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести нормативно-правову базу України у відповідність до вимог «Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище». 21 лютого 2017 р. у Верховній Раді України було зареєстровано нову редакцію законопроекту «Про стратегічну екологічну оцінку» (реєстраційний № 6106). Метою законопроекту є встановлення сфери застосування та порядку здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування на довкілля. Законопроект, розроблений на виконання пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, спрямований на імплементацію Директиви 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 р. про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» був ухвалений Верховною Радою України 20 березня 2018 року та 10 квітня 2018 року підписаний Президентом України. Даний Закон вступив в дію з 12 жовтня 2018 року. Закон встановлює в Україні механізм стратегічної екологічної оцінки (СЕО), який діє в країнах Європейського Союзу та передбачає, що всі важливі документи, зокрема, державні програми, повинні, в першу чергу, проходити стратегічну екологічну оцінку з урахуванням необхідних імовірних ризиків тих чи інших дій для довкілля.

Забезпечення доступу та врахування думки громадськості під час розроблення ДДП та здійснення СЕО

Задля попереднього вивчення думки жителів розвитку Градизької селищної територіальної громади (далі – громади) було проведено попередні збори, в ході яких мешканці, а саме представники підприємств, бізнесу, науки та громадськості висловили підтримку на розробку Стратегії розвитку Градизької СТГ Кременчуцького району Полтавської області та, відповідно для цього, необхідної екологічної документації. Розпорядженням селищного голови № 49 від 08.02.2023, з метою розробки Стратегії розвитку Градизької селищної громади, створено Робочу групу за участі представників відділів виконкому, депутатів, керівників підприємств і установ, підприємців, незалежних експертів.

Підготовче засідання Робочої групи з підготовки Стратегії розвитку Градизької селищної територіальної громади відбулося 13 березня 2023 року, на якому учасники ознайомилися з методологією процесу розробки Стратегії розвитку громади, обговорили дорожню карту її розробки на весь період роботи, визначили обсяги необхідної інформації та її джерела для формування Профілю громади, а також обговорили методологію проведення опитування підприємств і громади. Робочою групою, на основі опитування (анкетування) населення та суб'єктів підприємницької діяльності, аналізу соціально-економічного розвитку визначені слабкі та сильні сторони Градизької СТГ та на основі цього напрацьовані основні стратегічні пріоритети, операційні цілі та завдання.

У рамках проведення процедури Стратегічної екологічної оцінки документу державного планування - Стратегії розвитку Градизької селищної територіальної громади Кременчуцького району Полтавської області, було складено Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та розміщено на офіційному сайті Градизької громади <https://gradizka-rada.gov.ua/2023/10/04/%d0%b7%d0%b0%d1%8f%d0%b2%d0%b0-%d0%bf%d1%80%d0%be-%d0%b2%d0%b8%d0%b7%d0%bd%d0%b0%d1%87%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d1%8f-%d0%be%d0%b1%d1%81%d1%8f%d0%b3%d1%83-%d1%81%d1%82%d1%80%d0%b0%d1%82%d0%b5%d0%b3%d1%96-2/> з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості та у трьох публічних місцях (на дошках оголошення, фотозвіт у додатку 2) та внесені ним до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки.

Протягом громадського обговорення заяви про визначення обсягу стратегії екологічної оцінки (10 календарних днів) звернень, зауважень та пропозицій від громадськості не надходило.

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ГРАДИЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ КРЕМЕНЧУЦЬКОГО РАЙОНУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ, ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Стратегія розвитку Градизької селищної територіальної громади Кременчуцького району Полтавської області зорієнтована на зміни внутрішньої організації життя населення, модернізацію об'єктів комунальної власності, створення сучасної системи управління громадою, дотримання в діяльності громади принципів сталого розвитку, підвищення якості життя, зміцнення конкурентних позицій на регіональному та національному рівнях. Стратегія розвитку Градизької СТГ Кременчуцького району Полтавської області – це системний шлях до управління змінами й досягнення консенсусу в громаді, а також створення спільного бачення економічного майбутнього розвитку громади, творчий процес визначення проблем та погодження реалістичних цілей, завдань та проєктів, здійснення яких вирішить ці проблеми.

Концепцією формування Стратегії є імплементація екологічних імперативів у соціально-економічний розвиток Градизької СТГ, що відповідає Основним засадами (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року (затвердженої Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII). Мета Стратегії розвитку громади полягає у вирішенні спільних проблем і реалізації спільних завдань щодо ефективного розвитку продуктивних сил громади, раціональне використання ресурсного потенціалу, створення комфортних умов життя населення, забезпечення екологічної безпеки та вдосконалення територіальної організації суспільства. Це досягається через спільну реалізацію інтересів влади, громади та бізнесу. Очікується, що реалізація основних положень Стратегії дасть можливість створити реальні умови для підвищення життєвого рівня населення, розв'язання соціальних проблем на основі підвищення ефективності роботи господарського комплексу, використання наявних природних, трудових, матеріальних, фінансових ресурсів, забезпечення екологічної та техногенної безпеки. Зокрема очікуваними результатами втілення Стратегії мають стати:

- підвищення бізнесової та туристичної привабливості громади через поширення бренду громади серед інвесторів та туристів;
- підвищення рівня комфортності життєвого середовища населених пунктів громади та якості надання побутових і адміністративних послуг;
- зростання зайнятості та підвищення рівня доходів домогосподарств;
- забезпечення екологічної і громадської безпеки;
- поліпшення соціальної захищеності громадян.

Сьогоднішня екологічна ситуація в громаді зумовлена як проблемами, які породжені десятиками років тому, так і сучасними. Значною мірою на стан

довкілля Градиської СТГ впливають об'єкти інфраструктури населених пунктів, підприємства та автотранспорт, методи ведення сільського господарства. Тому головною задачею Стратегії є формування позитивних тенденцій збалансованого розвитку Градиської селищної територіальної громади, а саме створення сприятливих передумов для нових світоглядних цінностей і нових екологоорієнтованих підходів вирішення найбільш актуальних екологічних питань задля гідних умов життя та загального підвищення добробуту населення громади.

Розроблялася Стратегія у відповідності до вимог Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про засади державної регіональної політики», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій», постанови Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року №932 «Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів», постанови Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки», та «Стратегії розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки», наказу Міністерства розвитку громад та територій України 21 грудня 2022 року № 265 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад», Регіональної програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (програма «Довкілля-2022»), Регіональної схеми формування екологічної мережі Полтавської області (розпорядження Полтавської обласної державної адміністрації від 14.02.2022 № 58).

При підготовці Стратегії враховані завдання інших документів державного планування, а саме: Цілей сталого розвитку України до 2030 року (Указ Президента України від 30.09.2019 № 722); Стратегії з питань екологічної збалансованості розвитку територіальних громад Асоціації міст України на період до 2030 року (затверджено рішенням Правління Асоціації міст України 21 березня 2017 року № 4), Національних програм «Плану відновлення України». Методологічною основою розроблення Стратегії також є: постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 року № 621 «Про розроблення прогностичних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проектів Бюджетної декларації та державного бюджету» (із змінами); постанова Кабінету Міністрів України від 31.05.2021 № 586 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2022-2024 роки». При розробленні Стратегії враховано дотримання вимог Законів України «Про

охорону навколишнього природного середовища», «Про відходи», «Про охорону атмосферного повітря», «Про природно-заповідний фонд України», «Про рослинний світ», «Про тваринний світ», «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних ресурсів» щодо охорони, відтворення та використання природних рослинних ресурсів, тваринного світу та водних біоресурсів, а також «Про охорону земель» щодо забезпечення раціонального використання та охорони земель.

Також Стратегія включає положення, які стосуються охорони довкілля та сталого використання природних ресурсів, передбачає виконання зобов'язань та заходів у відповідній сфері, визначених програмами, стратегіями, програмами та іншими документами загальнодержавного рівня, а також міжнародними угодами, Стороною яких є Україна, у тому числі: Основними засадами (стратегією) державної екологічної політики України на період до 2030 року, затвердженої Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII; Національним планом дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України 21.04.2021 № 443-р; Планом заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 932-р; Національним планом дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 № 271-р; рішенням Координаційної ради з питань боротьби з деградацією земель та опустелюванням згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 №20, зокрема стосовно схвалення представлених НААН добровільних національних завдань щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель за напрямом «Підтримання вмісту органічної речовини (гумусу) у ґрунтах» (до 2020 року передбачалося досягнення стабільного рівня органічного вуглецю (гумусу) у ґрунтах сільськогосподарських угідь не нижче за базову лінію станом на 2010 рік (3,14 % в середньому по Україні, у т.ч. у розрізі зон: Полісся - 2,2%; Лісостеп - 3,19 %; Степ - 3,40 %), а до 2030 року - планується збільшення не менше ніж на 0,1 %), а також допоміжних заходів щодо досягнення НРДЗ за напрямками «Відновлення зрошення і поліпшення еколого-меліоративного стану зрошуваних земель» та «Відновлення та стає використання торфовищ»; Стратегією зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688-р; Планом заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1567-р; Національною економічною стратегією, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179; Цілями Сталого Розвитку, затвердженими у 2015 році 70-ю сесією Генеральної асамблеї ООН (резолюція від 25.09.2015 70/1), з урахуванням розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 686-р «Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей

сталого розвитку»; Ріо - Конвенціями та міжнародними угодами природоохоронного спрямування.

Стратегія ґрунтується на аналізі прогностичних тенденцій розвитку економіки Градиської СТГ та враховує: основні стратегічні напрямки та актуальні виклики соціально-економічного розвитку з урахуванням екологічних пріоритетів; вплив зовнішніх та внутрішніх чинників і ризиків; завдання і заходи економічної та соціальної політики влади; індикатори ефективності її реалізації та основні прогностичні показники економічного і соціального розвитку на плановий період. Тому у проєкті Стратегії враховано: 1) аналіз тенденцій соціально-економічного розвитку Градиської селищної громади; 2) сценарії розвитку територіальної громади; 3) стратегічні та операційні цілі розвитку територіальної громади; 4) основні завдання, заходи та механізми реалізації Стратегії розвитку Градиської СТГ 5) моніторинг і впровадження Стратегії територіальної громади; 6) план заходів на 2024-2026 роки з реалізації Стратегії розвитку Градиської СТГ.

Основні принципи, які покладені в основу Стратегії:

- об'єктивність - Стратегія розроблена на основі даних органів державної статистики, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади, інструментальних досліджень спеціалізованих лабораторій, а також цілей та індикаторів (показників), яких реально досягти та які можливо оцінити;

- обґрунтованість та доцільність – Стратегія розроблена на основі чітко визначених цілей розвитку та економічно обґрунтованих заходів та проєктів, що сприяють їх досягненню;

- відкритість та прозорість, забезпечення доступу громадськості, що передбачає інформування про цілі, пріоритети та очікувані результати та показники виконання Стратегії, а також забезпечує всіх суб'єктів господарської діяльності необхідними орієнтирами для планування власної виробничої діяльності;

- ефективність – визначення та забезпечення функціонування механізму досягнення цілей, виконання завдань, заходів та проєктів Стратегії у встановлені в ній терміни;

- історичної спадкоємності та етнокультурного розвитку – шляхом врахування та збереження позитивних надбань попереднього розвитку громади;

- відродження етнічної самосвідомості та збереження духовної і матеріальної культури, сприяння її розвитку;

- сталий розвиток – при розробці Стратегії були враховані проєкти, які забезпечують розвиток громади для задоволення потреб нинішнього покоління з урахуванням інтересів майбутніх поколінь та які забезпечені фінансуванням з різних джерел.

У проєкті Стратегії визначено місію територіальної громади, відповідно до якої Градиська селищна територіальна громада - це зелена громада з мальовничими ландшафтами, величезними водними ресурсами, розвиненим

аграрним виробництвом, комфортна для проживання. Стратегічне бачення громади полягає в наступному: Градизька громада – молода та амбітна громада Наддніпрянщини, з розвиненою інфраструктурою та значним економічним потенціалом. Виходячи з цього, а також враховуючи принципи та цілі Стратегії регіонального розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки, у Стратегії визначені стратегічні та операційні цілі розвитку Градизької селищної територіальної громади:

Стратегічна ціль 1.

СТАЛА ІНФРАСТРУКТУРА ГРОМАДИ

Операційна ціль 1.1.

Доступність дорожньо-транспортної інфраструктури

Завдання:

Утримання доріг громади, громадського транспорту, зупинок у належному стані.

Ремонти проїзних частин, тротуарів.

Реконструкція вуличного освітлення.

Операційна ціль 1.2.

Впровадження інноваційних та інформаційних технологій

Завдання:

Підтримка заходів програми інформатизації громади.

Проведення якісного інтернету до всіх населених пунктів громади.

Впровадження інформаційних технологій для керування та моніторингу інфраструктури.

Підсилення заходів щодо енергоефективності громади.

Операційна ціль 1.3.

Комплексне планування та управління територією

Завдання:

Розробка комплексного плану просторового розвитку громади.

Доступність житла.

Операційна ціль 1.4.

Удосконалення системи житлово-комунального господарства та підвищення ефективності громадських будівель

Завдання:

Розвиток мережі комунального транспорту громади.

Придбання комунального транспорту.

Розвиток системи перевезення твердих побутових відходів.

Проведення капітальних ремонтів та модернізації шкіл, лікарень, спортивних комплексів, культурних закладів.

Удосконалення системи опалення.

Створення підприємства з метою благоустрою території громади.

Стратегічна ціль 2.
**ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЛЮДСЬКОГО ТА ПРИРОДНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ**

Операційна ціль 2.1.

Якісні медичні соціальні та освітні послуги

Завдання:

Будівництво/реконструкція медичних та соціальних закладів.

Надання якісних медичних послуг.

Підвищення кваліфікації відповідних фахівців.

Проведення ремонтних робіт у закладах освіти.

Створення дитячих та молодіжних позашкільних просторів.

Підвищення кваліфікації працівників, які надають освітні послуги.

Закупівля новітнього обладнання та устаткування для медичних та освітніх закладів.

Операційна ціль 2.2.

Збереження культурної і природної спадщини та розвиток туризму

Завдання:

Проведення культурних заходів, фестивалів, ярмарок.

Збереження/розвиток культурних традицій та туризму через проведення фестивалів.

Розробка туристичних маршрутів та програм для приваблення відвідувачів.

Підтримка місцевих ініціатив та сприяння підприємницькій діяльності, пов'язаній з розвитком туризму.

Встановлення партнерських відносин з міжнародними організаціями, туристичними агентствами.

Операційна ціль 2.3.

Підвищення екологічної стійкості громади

Завдання:

Впровадження системи очищення стічних та каналізаційних вод.

Розробка та впровадження планів з раціонального використання водних ресурсів.

Запровадження та розвиток роздільного збору сміття, створення ефективної системи звалищ, сприяння переробці ТПВ.

Облаштування та підтримка місць відпочинку в межах рекреаційної зони.

Стратегічна ціль 3.
СТІЙКЕ ЗРОСТАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ГРОМАДИ

Операційна ціль 3.1.

3.1. Стимулювання розвитку місцевого бізнесу

Створення бази інвестиційно привабливих земельних ділянок для побудови бізнесу.

Створення сприятливого інвестиційного клімату для розгортання вітряних електростанцій.

Операційна ціль. 3.2.

Розвиток інституцій підтримки підприємництва

Завдання:

Створення та розвиток Центру Підтримки Підприємництва

Відповідно до Основних засад (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року (затвердженої Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII), державна екологічна політика спрямована на досягнення таких стратегічних цілей:

Ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва.

Ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України.

Ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України.

Ціль 4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення.

Ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління.

Аналіз відповідності цілей Стратегії розвитку Градизької СТГ Кременчуцького району Полтавської області* стратегічним цілям державної екологічної політики, визначених Основними засадами (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року** (далі - стратегічні цілі державної екологічної політики), приведено в таблиці 1.

Мета та пріоритетні напрямки Стратегії узгоджуються із Цілями сталого розвитку України на період до 2030 року (проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 та адаптовані з урахуванням специфіки розвитку України, викладені у Національній доповіді "Цілі сталого розвитку: Україна") і відповідними завданнями щодо їх досягнення, у частині охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини.

Таблиця 1 - Аналіз відповідності цілей Стратегії стратегічним цілям державної екологічної політики визначених «Основними засадами (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року»

Пріоритетні напрямки Стратегії*	Цілі державної екологічної політики**				
	Ціль 1	Ціль 2	Ціль 3	Ціль 4	Ціль 5
Стратегічна ціль 1 СТАЛА ІНФРАСТРУКТУРА ГРОМАДИ	++	++	+	++	++
<u>Операційна ціль 1.1.</u> Доступність дорожньо-				++	

транспортної інфраструктури					
<u>Операційна ціль 1.2.</u> Впровадження інноваційних та інформаційних технологій	+	++	+		++
<u>Операційна ціль 1.3.</u> Комплексне планування та управління територією			+		++
<u>Операційна ціль 1.4.</u> Удосконалення системи житлово-комунального господарства та підвищення ефективності громадських будівель	++	+	+	++	+
Стратегічна ціль 2 ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЛЮДСЬКОГО ТА ПРИРОДНОГО ПОТЕНЦІАЛУ	++	++	+	+	+
<u>Операційна ціль 2.1.</u> Якісні медичні соціальні та освітні послуги	+		+		
<u>Операційна ціль 2.2.</u> Збереження культурної і природної спадщини та розвиток туризму	++	++	+		
<u>Операційна ціль 2.3.</u> Підвищення екологічної стійкості громади	++	++	+	+	+
Стратегічна ціль 3 СТІЙКЕ ЗРОСТАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ГРОМАДИ	+	++	++		++
<u>Операційна ціль 3.1.</u> Стимулювання розвитку місцевого бізнесу	+	++	+		+
<u>Операційна ціль 3.2.</u> Розвиток інституцій підтримки підприємництва			++		++

- цілі Стратегії добре узгоджені з стратегічними цілями державної екологічної політики;

"+" - цілі Стратегії та стратегічні цілі державної екологічної політики принципово узгоджуються.

Моніторинг реалізації Стратегії розвитку Градиської СТГ здійснюватиметься щорічно у форматі звіту про виконання стратегічних цілей та заходів, шляхом його публікації на офіційному сайті, інформаційних ресурсах Градиської селищної територіальної громади та представлення його на сесії селищної ради. Результати моніторингу замовник вносить до Єдиного реєстру

стратегічної екологічної оцінки один раз на рік протягом строку дії документа державного планування й через рік після закінчення такого строку, та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Фінансування заходів і проектів Стратегії планується здійснювати за рахунок коштів ДФРР, державного бюджету, обласного бюджету, місцевого бюджету та інші джерела фінансування, у тому числі за рахунок коштів інвесторів, які залучаються до реалізації конкретних інвестиційних проектів та виконання програм, міжнародних фінансових організацій, інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

До сфери охоплення СЕО документа державного планування відноситься оцінка наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, від реалізації проєктних рішень. Стратегічна екологічна оцінка документа державного планування – Стратегії розвитку Градизької СТГ Кременчуцького району Полтавської області громади, здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проєкті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

Альтернатива проєкту ДДП є його неприйняття. Якщо документ державного планування не буде затверджено, це створить умови для невиконання Стратегії розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки та Плану заходів з її реалізації на 2021-2023 роки, Регіональної програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (програма «Довкілля-2022»).

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСТІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

Для підготовки даного розділу використовувались дані Екологічного паспорту Полтавської області за 2022 рік, Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища Полтавської області у 2022 році та дані Головного управління статистики у Полтавській області, моніторингові спостереження з різних джерел. Крім того, використовувалася інформація з офіційних веб-сайтів органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій.

Територія Градизької селищної територіальної громади згідно з адміністративно територіальним устроєм України входить до складу Кременчуцького району Полтавської області.

Градизька селищна територіальна громада (Градизька СТГ) створена у 2020 році, відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України № 721-р від 12 червня 2020 року «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Полтавської області». Відповідно до рішення першої сесії скликання Градизької селищної ради від 2020 року «Про утворення старостинських округів» визначено 7 старостинських округів: Святилівський, Бугаївський, Гриньківський, Горбівський, Броварківський, Пронозівський, Погребівський.

До складу Градизької селищної територіальної громади входять населені пункти: смт. Градизьк, Ганнівка, Котляревське, Лізки, Середпілля, Броварки, Вишеньки, Кирияківка, Пелехівщина, Петрашівка, Бугаївка, Горби, Білоусівка, Сидори, Гриньки, Тимошівка, Погреби, Канівщина, Пронозівка, Васьківка, Кагамлик, Мозоліївка, Шушвалівка, Святилівка, Крива Руда, Липове, Проценки, Струтинівка.

Адміністративний центр громади – смт Градизьк, розташований за 144 км від Полтави та за 30 км від Кременчука. Представницький орган – Градизька селищна рада. Площа Градизької ТГ – 1257,9 км², населення громади – 15375 чоловік.

Громада розташована у південно-західній частині Полтавської області, у лісостеповій фізико-географічній зоні, на березі р. Дніпро. По території громади протікає також р. Сухий Кагамлик. Водна поверхня Кременчуцького водосховища (р. Дніпро) площею близько 2/3 усієї площі громади.

Землі природно-заповідного фонду на території громади складають 3337 га. Природно-заповідний фонд представлений: ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Сулинський»; національний природний

парк загальнодержавного значення «Нижньосульський»; орнітологічний заказник «Святилівський»; ландшафтний заказник місцевого значення - гора Пивиха.

Здійснюють господарську та підприємницьку діяльність на території громади: промислових підприємств - 11, сільськогосподарських підприємств - 20, транспортних підприємств - 7, будівельних підприємств - 2, малих підприємств - 15, фермерських господарств - 57. Основна економічна діяльність на території громади – це агропромисловий комплекс, який займається вирощуванням зернових та технічних сільськогосподарських культур (найбільшими підприємствами є - ТОВ «РОСТ АГРО», ТОВ СГП «Надія»). На території громади наявні також рибогосподарські підприємства - ПРАТ «Полтаварибгосп», РСГКГ «Прибій».

Згідно фізико-географічного районування України, територія громади розташована на території Лівобережнодніпровського краю, Південнопридніпровської терасової низовинної області. Згідно геоботанічного районування України, Градизька СТГ розташована в межах Східноєвропейської лісостепової провінції дубових лісів, остепнених луків та лучних степів, Лівобережнодніпровського округу липово-дубових, грабово-дубових, соснових (на терасах) лісів, луків, галофітної та болотної рослинності. Відповідно геоморфологічного районування України, громада розташована у межах Східноєвропейської полігенної рівнини, Придніпровської області пластово-аккумулятивних рівнин, у межах Придніпровської пластово-аккумулятивної рівнини на палеогенових і неогенових відкладах.

Згідно агрогрунтового районування України, територія громади відноситься до зони лісостепу, Лівобережної низовинної провінції (терасова низовина, не дреновані засолені солонцюваті ґрунти). Природно-кліматичні умови Градизької СТГ оптимальні для життя людини і господарської діяльності. Клімат – помірно-континентальний, переважно м'який, достатньо вологий. Стан навколишнього природного середовища на території громади залишається відносно стабільним.

На території Градизької громади розміщені поклади глини, піску.

Стан атмосферного повітря

Локальним забруднювачем атмосферного повітря громади є автомобільний транспорт, загальний фон якого формують транзитні джерела. Доля викидів від пересувних джерел забруднення складає більше половини від загального обсягу викидів в атмосферне повітря громади. Основними причинами забруднення атмосферного повітря пересувними джерелами є: використання палива, яке не відповідає сучасним екологічним нормам; навантаження головних магістралей транзитним транспортом; відсутність нейтралізаторів в основній масі автомобілів вітчизняних і старих іномарок.

За даними Головного управління статистики у Полтавській області кількість викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами поступово скорочується, а саме з 100,256 тис. т у 2007 році до 25,8 тис. т у 2022 році. Із загальної кількості забруднюючих речовин, що надійшли в атмосферу, викиди метану та оксиду азоту, які належать до парникових газів, становили відповідно 13,9% загальних викидів. Крім цих речовин, у 2021 році в атмосферу було викинуто на 19,3% більше діоксиду вуглецю, який також впливає на зміну клімату, ніж у попередньому 2020 році.

За даними Головного управління статистики у Полтавській області у 2022 р. усереднені обсяги викидів в розрахунку на особу на території області складали 19,8 кг на одну особу (менше ніж середній показник в Україні в 2,8 разів). Щільність викидів від стаціонарних джерел забруднення у розрахунку на квадратний кілометр території області становила 0,897 т шкідливих речовин. У 2021 році обсяги викидів діоксиду сірки стаціонарними джерелами у розрахунку на 1 особу становить 3,6 кг по області, у розрахунку на 1 км² площі області – 168,4 кг. Що стосується діоксиду азоту, то: на 1 особу викидів становить 6,6 кг, на 1 км² площі – 312,6 кг.

Відповідно до Екологічного паспорту Полтавської області за 2022 р. [6] на території Градизької СТГ відсутні екологічно небезпечні об'єкти.

Серед стаціонарних джерел найбільшими забруднювачами атмосферного повітря громади є сільськогосподарські підприємства, видами господарської діяльності яких є вирощування сільськогосподарських культур. Загалом у структурі сільськогосподарської галузі переважає рослинництво. Підприємства, які обробляють найбільше сільськогосподарських угідь - ТОВ «РОСТ АГРО», ТОВ СГП «Надія». На території громади також функціонує ПВП «Будматеріали», що займається виробництвом цегли, черепиці та інших будівельних виробів із випаленої глини. На території громади розташовані автозаправні та газозаправні станції, що в своїй роботі продукують викиди в повітря шкідливих речовин.

Фонові концентрації забруднюючих речовин в приземному шарі атмосфери на території Градизької СТГ (згідно Наказу Міністерства екології та природних ресурсів України від 30.07.2001 № 286 «Порядок визначення величин фонових концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі», із змінами Наказу Міністерства екології та природних ресурсів № 485 від 08.12.2016) складають: пил – 0,05 мг/м³ (0,1 ГДК_{м.р.}); NO₂ – 0,008 мг/м³ (0,09 ГДК_{м.р.}); NO – 0,002 мг/м³ (0,03 ГДК_{м.р.}); SO₂ – 0,02 мг/м³; (0,04 ГДК_{м.р.}); CO – 0,4 мг/м³ (0,08 ГДК_{м.р.}). У той же час показники забруднення атмосферного повітря знаходяться у постійному русі і залежать від багатьох факторів.

Загалом, існуючий стан атмосферного повітря у межах Градизької СТГ можна визначити як задовільний. У той же час, досягнення пріоритетів проєкту Стратегії сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин та зменшенню

впливу на клімат, у тому числі парникових газів, зокрема за рахунок наступних заходів:

- ліквідація стихійних звалищ громади (при реалізації операційної цілі 2.3 - «Підвищення екологічної стійкості громади»;
- заходи, пов'язані з озелененням території громади з метою відновлення якості повітря громади (при реалізації операційної цілі 2.2 - «Збереження культурної і природної спадщини та розвиток туризму»;
- заходи по впровадженню енергозберігаючих технологій, альтернативних джерел енергії (при реалізації операційної цілі 2.2 - «Удосконалення системи житлово-комунального господарства та підвищення ефективності громадських будівель»;
- екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури та популяризація відновлювальних джерел енергії опосередковано сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення.

Зміна клімату

Клімат громади помірно-континентальний, переважно м'який, достатньо вологий. Зима малосніжна, порівняно тепла, літо - тепле і помірно вологе. За агрокліматичними умовами територія громади відноситься до зони недостатнього зволоження, ГТК від 1,0 до 1,3 [12].

Метеорологічні умови є основним фактором для оцінки змiну клімату. Короткий метеорологічний огляд території, до якої віднесений даний проєкт ДДП (дані Полтавського обласного центру з гідрометеорології) у 2022 році наведений по найбільш репрезентативній МС (МС Веселий Поділ) [5]. Середня річна температура повітря склала +9,6° тепла, що вище минулого року на 0,4° (+9,2° у 2021 році) та вище норми на 0,7°. Річна сума опадів по МС склала 588 мм (110 % норми), що більше ніж у попередньому році (2021 р. – 547,6 мм). Середня вологість повітря, яка визначена МС за 2022 рік, становила 75%.

Аналізуючи графік (рис. 1), можна зробити висновки про тенденцію поступового підвищення температурних умов для Градизької СТГ, як і загалом для Полтавщини.

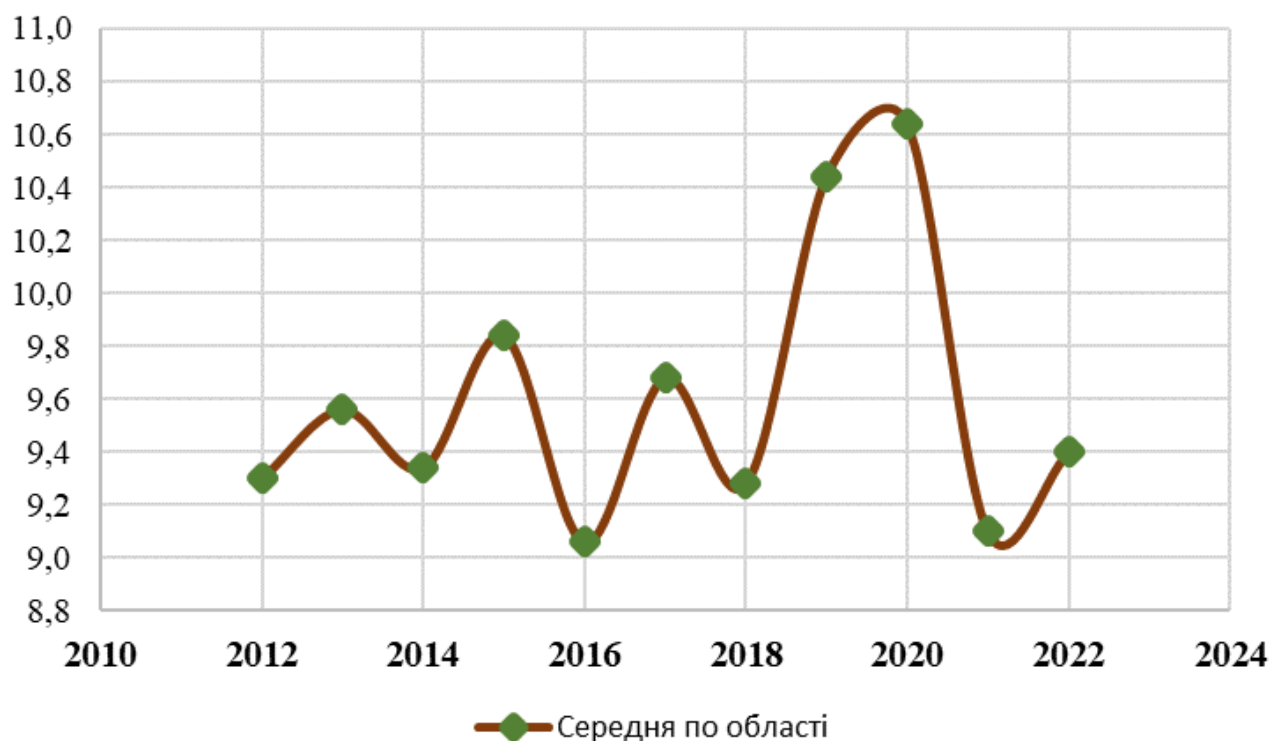

Рис.1 - Хід середньорічної температури повітря на території Полтавської області [5] за період 2012 - 2022 років.

Скорочення споживання природного газу, впровадження новітніх енергоефективних технологій спалювання палива, зменшення викидів від звалищ ТПВ, збільшення зелених насаджень на території громади – є необхідний та пріоритетний напрямок розвитку Градизької селищної територіальної громади. Пріоритетність напрямків, пов'язаних з використанням місцевих видів твердого палива, енергозбереженням та енергоефективністю в першу чергу обумовлено економічними факторами, але кінцевим результатом їх впровадження буде ефективне скорочення викидів парникових газів. Тому у проєкті Стратегії визначена необхідність: впровадження альтернативних джерел енергії; проведення заходів, спрямованих на зменшення втрат теплової та електричної енергії об'єктів комунальної власності та благоустрою; екологічного виховання населення, підвищення екологічної культури та популяризації відновлювальних джерел енергії, що опосередковано сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення; озеленення населених пунктів громади з метою відновлення якості атмосферного повітря громади. Реалізація даних заходів дозволить значно зменшити викиди оксиду вуглецю.

Ще одним важливим заходом є ліквідація несанкціонованих звалищ та зменшення обсягів видалення відходів. Це сприятиме зменшенню викидів

звалищного газу, а отже - метану, від нестационарних джерел викиду, що є одним із важливих моментів Паризької кліматичної угоди.

Відповідно до постанови Уряду від 4 березня 2004 р. №256 та вимог Монреальського протоколу, Програма припинення виробництва та використання озоноруйнівних речовин знаходиться на контролі Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. У 2021 році [5] викиди озоноруйнівних речовин від стаціонарних джерел забруднення на Полтавщині становили: фреони 1,673 т (незначне зменшення проти попереднього року на 6,5 % або на 0,109 т); хлор та сполуки хлору (у перерахунку на хлор) 6,892 т (також зменшились в порівнянні з попереднім роком на 0,462 т або на 6,7 %).

Національна система оцінки антропогенних викидів та абсорбції парникових газів - це система організаційно-технічних заходів щодо спостереження, збирання, оброблення, передачі і збереження інформації, необхідної для оцінки антропогенних викидів та абсорбції парникових газів. Найбільшу частину парникових газів прямої дії, що викидаються в атмосферу Полтавської області техногенними джерелами, складає двоокис вуглецю. За інформацією Головного управління статистики у Полтавській області, що побудована на даних форми 2-ТП (повітря), протягом 2021 року 406 підприємствами області викинуто в атмосферу 1,589 млн.т двоокису вуглецю, що менше ніж у попередньому році на 19,4%. Із загальної кількості викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел підприємств 5,833 тис.т (12,7%) належать до парникових газів, зокрема, метан (5,781 тис.т) та оксид азоту (0,052 тис.т). Тому, відповідно до Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища у 2022 році [5], досить важливо постійно залучати активні верстви населення до участі у програмах захисту озонового шару, зокрема за допомогою: запровадження використання інформаційних етикеток та екологічного маркування озоноруйнівних та озонобезпечних речовин і продукції, що їх містить, відповідно до вимог Глобальної гармонізованої системи класифікації і маркування хімічних речовин; організації пропаганди та інформування населення стосовно екологічної небезпеки руйнування озонового шару та його наслідків.

Відповідно до цього, у проєкті Стратегії передбачається реалізація заходів щодо підвищення рівня суспільної екологічної свідомості населення, екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури в закладах освіти громади, висвітлення в засобах масової інформації питань щодо стану довкілля. Тому реалізація запланованих заходів проєкту Стратегії сприяє зменшенню викидів парникових газів у атмосферне повітря у порівнянні із існуючою ситуацією та відповідає Плану заходів щодо виконання Конвенції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 року №932-р.

Водні ресурси

Відповідно до карти гідрологічного районування України (<https://geomap.land.kiev.ua/zoning-7.html>) територія Градизької СТГ відноситься до Сульсько-Ворсклинської підобласті достатньої водності. Відповідно до карти ландшафтно-геохімічного районування України (<https://geomap.land.kiev.ua/zoning-13.html>) геохімічні ландшафти з різною здатністю до міграції і накопичення забруднюючих речовин на даній території зустрічаються з переважаючою здатністю до акумуляції.

До земель водного фонду на території Градизької селищної територіальної громади належать землі, зайняті річками, озерами, водосховищами, ставками, болотами, прибережними захисними смугами уздовж річок та навколо водойм. Джерелом водних ресурсів є р. Дніпро (Кременчуцьке водосховище) та р. Сухий Кагамлик. Згідно Водного кодексу України, річка Дніпро класифікується як велика з шириною прибережної захисної зони 100,0 м. Річка Сухий Кагамлик є малою з шириною прибережної захисної зони 25,0 м.

Оцінка поточного екологічного стану водних джерел громади свідчить, що на водних об'єктах тривають негативні процеси. Значна територія поверхневих водойм замулилася, заросла болотною рослинністю та чагарниками, втратила своє природне значення, а тому об'єкти потребують регулювання та розчистки русел, відновлення водності. Проблемним питанням залишається укріплення берегів річок (зокрема берегоукріплення Кременчуцького водосховища), шляхом створення захисних лісових насаджень, а також виокремлення прибережних захисних смуг водойм. За результатами оцінювання якості річкових вод Полтавської області (за інтегральним показником забруднення (ІЗВ) з урахуванням вмісту азоту амонійного, азоту нітритного і нітратного, фосфатів, БСК₅, заліза загального) [5] їх рівень забруднення коливається від III класу «помірно забруднена вода» до V класу «брудна».

На сьогоднішній день в громаді склалася катастрофічна ситуація з санітарно-екологічним станом річки Дніпро. Коефіцієнт забрудненості (КЗ) вод, згідно з КНД 211.1.1.106 – 2003 [5] у 2022 році склав 1,86. Відповідно даних [5] у річці Дніпро спостерігається підвищений вміст марганцю. Відповідно Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища у Полтавській області у 2022 році у створі водозабору Градизької зрошувальної системи з р. Дніпро (дата відбору 05 грудня 2022 року) максимальні значення показників наступні: ХСК – 37,69 мгО/дм³ (перевищення Нормативів у 1,5 рази), БСК₅ – 4,72 мгО₂/дм³ (перевищення Нормативів у 1,6 рази). Поливні води джерел зрошення по екологічним критеріям якості віднесені до I класу, тобто придатні без обмежень. Проведена оцінка якості зрошувальної води згідно національного стандарту України ДСТУ 2730:2015 «Якість природної води для зрошення. Агрономічні критерії» свідчить про придатність води з Кременчуцького водосховища по більшості показників придатна без обмежень.

У той же час потрібно відзначити негативні зміни, що відбуваються у річках даної території, а також поверхневих ставках, що обумовлено замуленістю, як наслідок - евтрофікацією у теплий період водойм. Тому у проєкті Стратегії у межах операційної цілі 2.3 «Підвищення екологічної стійкості громади» визначено заходи щодо розробки та впровадження планів з раціонального використання водних ресурсів.

У Градизькій селищній територіальній громаді діє КП Градизьк "Комунсервіс", діяльність якого спрямована на надання послуг із забезпечення водопостачання та водовідведення, благоустрій населених пунктів. На території смт Градизьк наявне централізоване водопостачання та водовідведення. Водопостачанням забезпечені до 90% населення смт Градизьк, інша частина населення має децентралізовані джерела водопостачання. Постачання питної води населенню здійснюється з 6 артезіанських свердловин. Водовідведенням забезпечені тільки багатоповерхівки смт Градизьк, каналізаційні стічні води відводяться на очисні споруди (лагуни відкритого типу) на відстані 1,7 км від смт Градизьк. Інші приватні домогосподарства мають децентралізоване водовідведення, вигрібні ями. Мережі водопостачання та насосні станції частково зношені, тому постійно проводяться аварійні роботи.

За даними моніторингу [5] якості питної води, 5,5% проб води централізованого водопостачання та 9% проб води децентралізованого водопостачання не відповідали гігієнічним вимогам. Основна причина виникнення хімічного та мікробного забруднення води являється зношеність водопровідних мереж, що призводить до аварійних ситуацій на мережі та вторинного забруднення питної води.

У Градизькій селищній територіальній громаді питання щодо водопостачання та водовідведення відноситься до першочергових, тому у Стратегії у межах реалізації операційної цілі 2.3. – «Підвищення екологічної стійкості громади» передбачено заходи щодо впровадження системи очищення стічних та каналізаційних вод.

Інформації щодо осередків забруднення підземних вод в 2022 році у межах Градизької селищної територіальної громади до Департаменту екології та природних ресурсів Полтавської облдержадміністрації не надходило.

Земельні ресурси

Територія громади розташована в межах південного району лісостепової зони України. Відповідно до карти агрогрунтового районування України (<https://geomap.land.kiev.ua/zoning-2.html>) територія Градизької селищної територіальної громади відноситься до Лівобережної низовинної провінції (терасова низовина, не дреновані засолені солонцюваті ґрунти).

Територія громади розташована в смузі чорноземів, що є характерним для лісостепової зони, ґрунти переважно малогумусний чорнозем. В той же час певні

гідрографічні умови обумовлюють розмаїтість ґрунтового покриву. Так, в місцях, наближених до річки Дніпро та її приток, а також інших понижених зволжених ділянках мають місце ґрунти – лугові солонцюваті, лугові болотні, торф'яники, солонці лугові та їх комплекси. Ґрунтовий покрив Градизької селищної територіальної громади представлений переважно чорноземами типовими малогумусні або слабогумусні на лесових відкладах, піщаними та супіщаними ґрунтами; у заплаві вздовж русел річок поширені лучні, лучно-болотні, торф'яно-болотні, торф'яні ґрунти на делювіально-алювіальних відкладах. В геоструктурному відношенні Градизька селищна територіальна громада розташована в межах Дніпровсько-Донецької западини. Відповідно до карти ґрунтів Полтавської області (рис. 2) на даній території переважають чорноземи середньо та малогумусовані, лучно-чорноземні ґрунти.

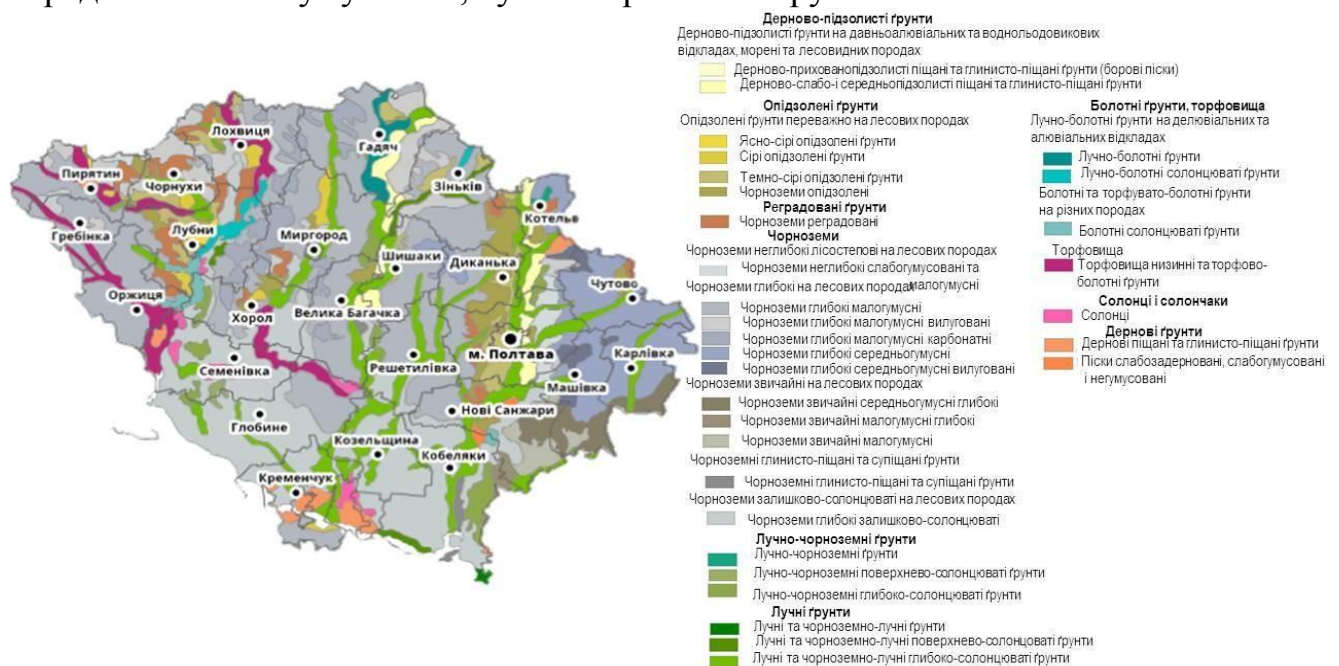

Рис. 2 - Ґрунти Полтавської області

Відповідно даних Полупана М.І. [12] вміст гумусу на території розміщення Градизької селищної територіальної громади знаходиться у межах 2% – 5%. Незважаючи на значні площі, зайняті чорноземами, на території Градизької селищної територіальної громади, як і в Полтавській області загалом, мають місце процеси, що негативно позначаються на стані ґрунту та зменшують його родючість. Основним процесом є втрата гумусу ґрунту. Також дії водної ерозії піддаються 369 тис. га сільськогосподарських угідь області, вітрової ерозії – 380 тис. га, що складає відповідно 17,1% та 17,6% від загальної площі сільськогосподарських угідь області.

В Полтавській області розорано близько 61,7% від усієї території (82% сільськогосподарських угідь), більше, ніж в середньому по Україні (до 60%). Подібне використання земельних ресурсів не відповідає вимогам раціонального

природокористування. Співвідношення площ ріллі, природних кормових угідь, лісових насаджень, що склалося, негативно впливає на стійкість агроландшафту. Серед основних чинників негативного впливу на земельні ресурси сільськогосподарського виробництва є: значна розораність земель і, що найбільш небезпечно, на схилах; порушення і не дотримування сівозмін; застосування важкої техніки; недостатність внесення органічних та мінеральних добрив; надмірна насиченість структури посівних площ технічними культурами і, особливо, соняшником. Негативним чинником є також збільшення кількості деградованих земель під впливом природних і антропогенних чинників.

Тому одним із важливих напрямків, зазначених у проєкті Стратегії є всебічний розвиток сільських територій, у тому числі органічного виробництва, що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на ґрунти. Зокрема у межах операційної цілі 3.1 – «Стимулювання розвитку місцевого бізнесу» визначені завдання щодо створення умов для розвитку аграрного бізнесу задля раціонального використання і збереження земельного фонду.

Разом з тим, ґрунти Полтавської області легко піддаються механічному руйнуванню внаслідок ерозії та дефляції (рис. 3). Відсоток еродованих та ерозійно небезпечних сільськогосподарських земель на території Градизької селищної територіальної громади коливається в межах 11-20% від загальної площі, що пов'язано з розораністю земель. Поширеність небезпечних екзогенних геологічних процесів - зсувів, підтоплення, є незначними на даній території.

Рис. 3 - Ступінь еродованості ґрунтів.

Тому одним із важливих завдань, зазначених у проєкті Стратегії є поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки, що

включає заходи щодо охорони земель, у тому числі: заходи, пов'язані з відтворенням лісів, озеленням території громади; впровадження комплексного просторового планування територій громади. Важливим завданням є ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ на території громади (у межах реалізації операційної цілі 2.3 – «Підвищення екологічної стійкості громади»), що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на прилеглі земельні ресурси.

Природно-заповідний фонд та екологічна мережа

Станом на 01.01.2023 природно-заповідний фонд (ПЗФ) Полтавської області налічує 396 територій та об'єктів загальною площею 142853,3175 га, що складає 4,968 % від загальної площі області. З них 30 мають статус загальнодержавного значення: 2 національні природні парки, 20 заказників, 1 ботанічна пам'ятка природи, 1 ботанічний сад, 2 дендрологічних парки, 4 парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва.

Кількість територій та об'єктів ПЗФ місцевого значення становить 366, з яких: 5 – регіональні ландшафтні парки, 161 – заказники (55 ландшафтних, 3 лісових, 38 ботанічних, 7 загальнозоологічних, 2 орнітологічних, 4 ентомологічних та 52 гідрологічних), 138 – пам'ятки природи (13 комплексних, 111 ботанічних, 2 зоологічних, 3 гідрологічних, 9 геологічних), 48 заповідних урочищ, 1 дендрологічний парк та 13 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва.

Складові структурних елементів екологічної мережі в розрізі одиниць адміністративно-територіального устрою регіону у 2022 році: об'єктів ПЗФ – 142,789 га, водно-болотні угіддя – 233,53 га; відкриті заболочені землі – 85,099 га; водоохоронні зони – 0,36 га; прибережні захисні смуги – 3,480 га; ліси та інші лісовкриті площі – 286,033 га; курортні та лікувально-оздоровчі території – 0,442 га; рекреаційні території – 1,202 га; землі під консервацією – 37,1 га; відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом – 12,924 га; пасовища, сіножаті – 359,53 га.

Інформація про території та об'єкти природно-заповідного фонду, які розташовані в межах об'єднаної територіальної громади приведена у таблиці 2.

Пивиха – ізольоване підвищення в межах Глобинського і (частково) Кременчуцького районів Полтавської області, ландшафтний заказник місцевого значення. Розташована на лівому березі Дніпра, неподалік від південної околиці селища Градизьк. Висота пагорба – 168 метрів. Площа природоохоронної території – 165,2 гектара. Підвищення утворилося внаслідок дії льодовика дніпровського зледеніння. У 2008 році Пивиха представляла Полтавщину на всеукраїнському конкурсі "Сім природних чудес України".

Сулинський ландшафтний заказник є одним із найбільших у регіоні, охоплює територію в понад чотири тисячі гектарів. Межі об'єкту включають частини Кременчуцького водосховища й Сулинської затоки. На території представлені

різні види рослинності (болотна, водна, прибережно-водна), зокрема досить рідкісні, а також луки й ліси, представники фауни.

Заказник створений у 1996 році, нині входить до складу Нижньосульського національного природного парку. Місце дійсно рясніє зразками флори і фауни, деякі з яких занесені до Червоної книги України. Також містина є основним нерестовищем, де зимують щука, судак, короп, лящ та інші риби Кременчуцького водосховища. До того ж, у місцині гніздяться перелітні птахи – чапля жовта, кулик-сорока, мартин каспійський, кулик-довгоніг, дерихвіст степовий тощо – усього 191 вид, що становить більше половини птахів, коли-небудь зафіксованих в області. На території налічується приблизно 250 видів тварин, декілька десятків з яких занесені до Європейського червоного списку. Розмаїття живих істот свідчить про чудовий стан природного комплексу, екологічну чистоту місцевості.

Таблиця 2 - Інформація про території та об'єкти природно-заповідного фонду, які розташовані в межах об'єднаної територіальної громади

№ з/п	Назва об'єднаної територіальної громади	Назва території / об'єкту природно-заповідного фонду	Категорія території / об'єкту природно-заповідного фонду	Місцезнаходження заповідної території / об'єкту	Землекористувачі, землевласники, у віданні яких знаходяться заповідні території та об'єкти	Загальна площа заповідної території / об'єкту, га
1.	Градизька	Нижньосульський	Національний природний парк	У межах Градизької ТГ в околицях с.Липове	НПП "Нижньосульський"	1282,2
2	Градизька	Сулинський	Заказник ландшафтний загальнодержавного значення	У межах Градизької ТГ в околицях с.Липове, Святилівка, Мозоліївка.	НПП "Нижньосульський"	18614
3	Градизька	Святилівський	Заказник орнітологічний загальнодержавного значення	Південний захід від с.Святилівка, дельта, р.Сула	ДП «Кременчуцький держлісгосп» «Градизьке лісництво»	139,2
4	Градизька	Пивиха	Заказник ландшафтний місцевого значення	Південна околиця селища Градизьк	ДП «Кременчуцький держлісгосп» «Градизьке лісництво»	165,2

Згідно даних кадастрової карти України <https://kadastr.live/#5/48.43/32.77> на території громади наявні об'єкти Смарагдової мережі – Kremenchutske Reservoir.

Основними проблемами розвитку заповідної справи в області є: недостатнє охоплення заповіданням екологічно стійких природних комплексів; загальний показник заповідності в області 4,96% є нижчим за національний (6,05%) і європейський (12-15%); нерівномірність розвитку заповідної справи в межах області та як наслідок в окремих адміністративних районах – низький відсоток заповідності (1-2% при середньообласному 4,96%); недостатнє сприяння місцевих органів самоврядування розширенню площ ПЗФ на місцевому рівні. Тому у Стратегії визначено заходи щодо збереження та не виснаження використання екомережі, підвищення екологічної свідомості серед населення щодо збереження екологічно стійких природних комплексів, які відповідають заходам **Регіональної схеми формування екологічної мережі Полтавської області (розпорядження Полтавської обласної державної адміністрації від 14.02.2022 № 58)**. Також у Стратегії визначена необхідність підвищення рівня екологічної культури населення з залученням якомога більшої кількості жителів громади до різних екологічних акцій та заходів щодо збереження об'єктів екомережі, біорізноманіття тощо; відновлення екомаршрутів.

Рослинний та тваринний світ

Рослинний світ Полтавської області багатий і різноманітний. Рослинний покрив представлений угрупованнями степів, лук, заплавлених і соснових лісів, широколистяних лісів (здебільшого дібров), прибережно-водних і водних фітоценозів. Сучасний рослинний покрив регіону має трансформований характер. Напівприродні ценози збереглися переважно на заплавах річок, іноді – на їх терасах, хоча останнім часом також зазнали значних змін.

Зональні типи рослинності, широколистяні ліси та лучні степи, займають незначні площі. Ліси трапляються переважно на терасах річкових долин. Їх поширенню, крім антропогенного впливу, заважає засолення ґрунтів, яке є характерним для області. Степова рослинність займає схили балок і річкових долин, нерозорані кургани. Лучні степи області характеризуються найбільшою флористичною різноманітністю.

На території Градизької селищної територіальної громади лісові фітоценози громади представлені листяними та хвойними лісами. Відповідно геоботанічного районування України територія Градизької СТГ відноситься до Східноєвропейської лісостепової провінції дубових лісів, остепнених луків та лучних степів, Української лісостепової підпровінції, Лівобережнодніпровського округу липово-дубових, грабово-дубових, соснових (на терасах) лісів, луків, галофітної та болотної рослинності.

Загальна кількість видів флори на території Полтавського регіону складає 1514 одиниць (вищих судинних, голонасінних, хвощів, папоротей, плаунів). Це 33,5% до загальної чисельності видів України. Усього видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України - 66 екз.

Фауністичний список Полтавської області представлений: 66 видами ссавців; 307 видами птахів, 150 видів з яких постійно гніздяться; 10 видами земноводних та 11 видами плазунів; 38 видами риб та великим різновидом комах. Серед загальної кількості видів найбільш вразливими є степові зооценози, з них більше половини потребують особливої охорони.

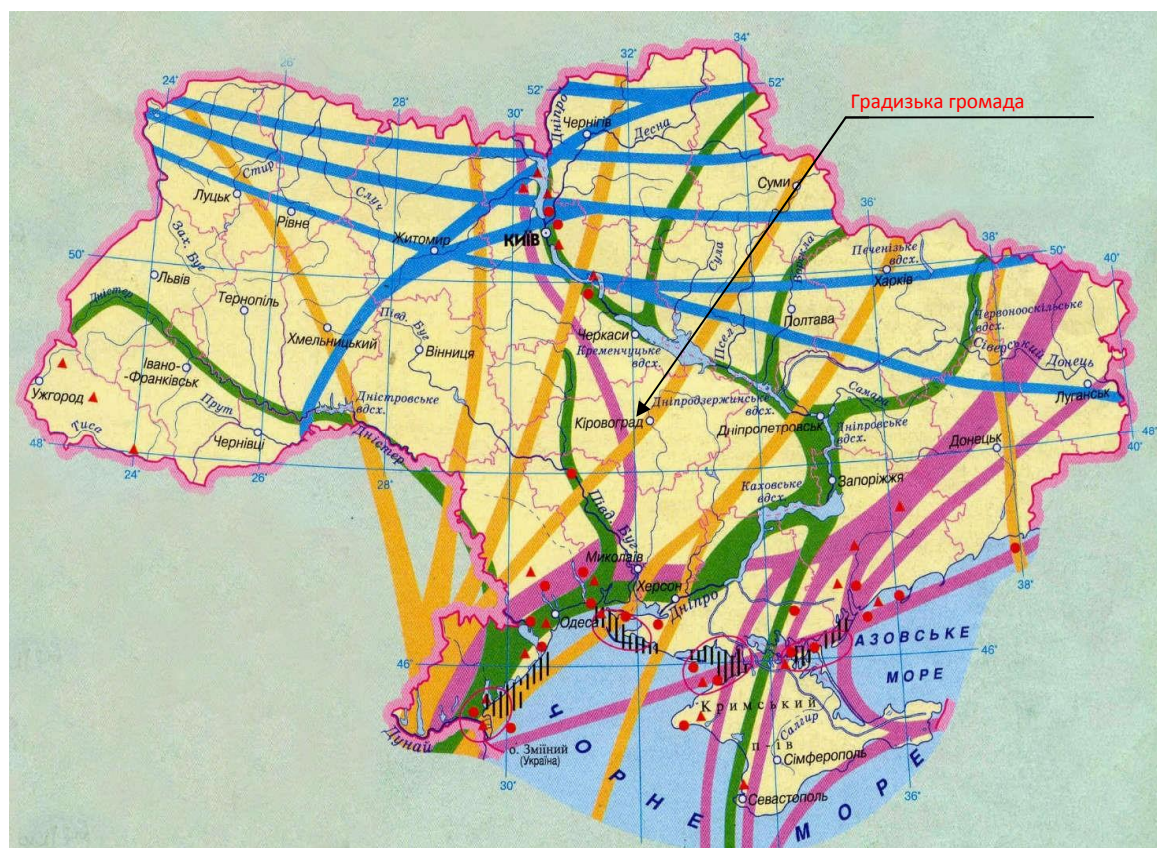
Щодо мисливських тварин – у 2022 році збільшення щодо кількості основних видів спостерігалось у: оленів благородних – на 20%; лані – 28%. Зменшилася чисельність фазанів звичайних – на 25%; борсуків – на 38%; лисиць – на 10%. Чисельність інших видів мисливських тварин залишалася (приблизно) на рівні попередніх років.

Згідно карти зоогеографічного районування територія громади відноситься до Лісостепового зоогеографічного району (рис. 4) з долинами великих річок позазональні округи). Шляхи міграції птахів включають: широкофронтальний меридіанний (сіра чапля, білий та чорний лелека, чирок, рис. 5).

Основні проблемні питання у сфері охорони використання та відтворення тваринного світу на території громади: браконьєрство на суходолі та на воді; пошкодження місць проживання тварин; збіднення екосистем. Фактична лісистість на території громади (11%), як і загалом у Полтавській області, є недостатньою, а тому потребує збільшення. Тому у Стратегії розвитку Градиської селищної громади передбачені заходи, пов'язані з озелененням території громади, а також підвищення рівня суспільної екологічної свідомості щодо збереження флори та фауни громади.

Рис. 4 - Карта зоогеографічного районування

Шляхи міграції

- причорноморсько-азовський (мартин, крячки)
- дніпровський (сірий журавель, чернеть морська та чубата)
- широкофронтальний меридіанний (сіра чапля, білий та чорний лелека, чирок)
- поліський північноширотний (білолоба гуска, лебідь-шипун, крижень)
- місця зимівлі чайок, лебедів, гусей, качок
- пункти масового кільцювання птахів
- пункти спостереження за міграціями птахів
- водно-болотні угіддя міжнародного значення

Рис. 5 - Шляхи міграції птахів

Поводження з відходами

На території Градизької селищної громади проблеми твердих побутових відходів (ТПВ) є одними із неоднозначних і складних для вирішення з екологічної та соціально-економічної точки зору. Проблема накопичення ТПВ перетворюється у вагомий небезпечний чинник, що впливає на якість життя населення та стає однією з реальних загроз екологічній безпеці громади. ТПВ є джерелом вторинних матеріальних та енергетичних ресурсів, а також впливають на стан навколишнього природного середовища, що вимагає застосування комплексного підходу до формування та управління даною сферою з метою

поліпшення їх використання, мінімізації утворення й забезпечення екологічної безпеки при поводженні з ними.

На території Градизької селищної громади спостерігається тенденція до зростання обсягу утворення ТПВ з 2002 року при урізноманітненні їх складу, фізичних та хімічних характеристик, а також щорічне зростання кількості ТПВ на душу населення, що є загальною тенденцією, характерною як для Полтавської області, так і України загалом.

На території громади у смт Градизьк впроваджена планово-подвірна система збору твердих побутових відходів (ТПВ). Збір та вивіз ТПВ здійснює комунальне підприємство Градизьк "Комунсервіс", яке здійснює керівництво у сфері ЖКГ громади. В інших населених пунктах впроваджена планово-поквартирна система збору ТПВ, вивіз здійснюється по заявкам населення. На даний час у смт Градизьк наявні контейнери під збір ресурсоцінних фракцій (сітки під збір пластикової тари).

Із щорічного обсягу утворених відходів, що складає понад 10 тис. м³, лише близько 2-5 % знаходить подальше застосування як вторинні сировинні ресурси. У зв'язку із вищевикладеним, виникає нагальна потреба удосконалення роботи у напрямку організації вторинної переробки відходів.

У рамках проекту GIZ «Субрегіональна стратегія поводження з твердими побутовими відходами» було визначено узагальнюючий морфологічний склад ТПВ для населених пунктів Полтавської області. Орієнтовний морфологічний склад ТПВ для Градизької селищної територіальної громади приведений на рис. 6. Значну частину ТПВ складають ресурсоцінні фракції: папір (8%), пластик (13%), скло (17%), метали (2%). При вилученні даних фракцій можливо отримувати додатковий дохід та зменшувати техногенне навантаження (до 40%) на місця видалення відходів. Тому у проєкті Стратегії визначені заходи підвищення екологічної свідомості населення щодо роздільного збору відходів. Також у проєкті Стратегії у межах операційної цілі 2.3 - «Підвищення екологічної стійкості громади», передбачено запровадження та розвиток на території громади роздільного збору сміття, створення ефективної системи звалищ, сприяння переробці ТПВ.

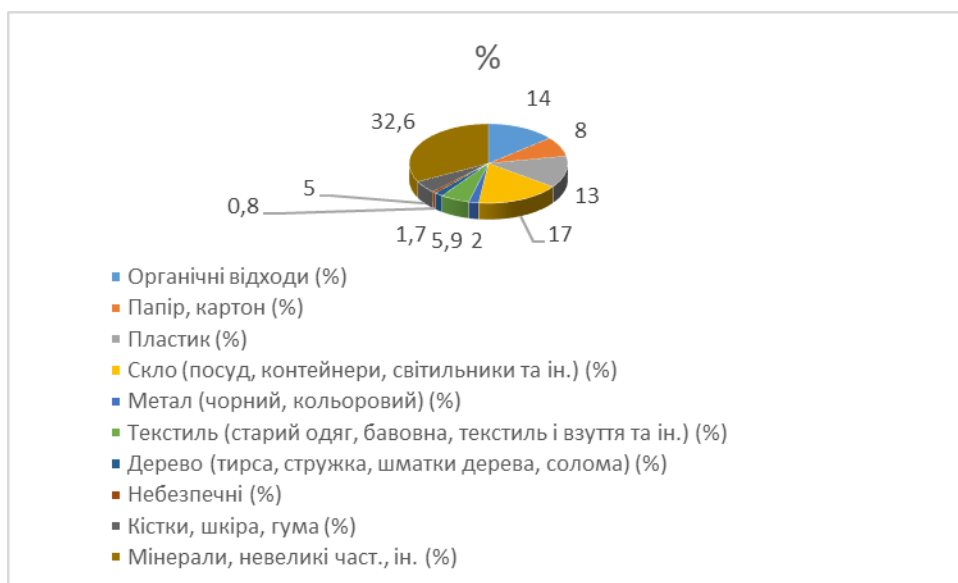

Рис. 6 - Морфологічний склад ТПВ Градизької селищної громади

На території Градизької селищної територіальної громади утворюються також сільськогосподарські відходи, які майже повністю утилізуються (до 90%). Для передбачення негативного впливу промислових відходів (наявні підприємства рибогосподарського та будівельного спрямування) підприємства проводять постійну інвентаризацію та паспортизацію відходів, відходи 1 і 2 класу заборонено вивозити на звалище ТПВ. Важливим є питання роздільного збору відходів і їх максимальної утилізації для підприємств громади.

Для вирішення питань у сфері поводження з відходами відповідно Закону України «Про управління відходами» необхідно розробити План управління відходами (відповідно постанови КМУ Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами від 5 вересня 2023 р. № 947).

Здоров'я населення

Населення Градизької селищної територіальної громади (за даними Головного управління статистики в Полтавській області) на 01.01.2023 р. складало 15375 осіб, ринок праці налічував 10841 осіб працездатного населення, у тому числі жінок – 6063 осіб, чоловіків – 4778 осіб. За територіальною ознакою працездатного населення проживає у селищі – 8406 осіб, на селах – 10548 особи.

В економіці громади зайнято 4382 осіб або 40,42% від кількості населення працездатного віку. Частка зайнятого населення працює на підприємствах, установах, організаціях, які зареєстровані на території селищної ТГ – 1881 особи, решта – зайняті особистим селянським господарством – 445 особи, забезпечують себе роботою самостійно (включаючи підприємців та осіб, що займаються індивідуальною трудовою та творчою діяльністю) – 293 особи, працюють у суб'єктів господарювання, які не зареєстровані на території селищної

територіальної громади - 1763 особи.

По населених пунктах Градизької селищної територіальної громади смертність перевищує народжуваність, що характерно для Полтавської області загалом. Більшість факторів, які впливають на демографічну ситуацію в громаді, формуються на загальнодержавному рівні і залежать від фінансово-економічного стану та добробуту населення. Подолання фінансової кризи та поліпшення економічного стану населення, що в свою чергу призведе до досягнення сталого демографічного розвитку, є тривалим і складним процесом.

Показники захворюваності населення і смертності залежать від великої кількості факторів – соціальних, економічних і, не в останню чергу, екологічних. Відповідно даних [5] головними причинами смерті населення у 2021 році стали хвороби системи кровообігу (64,5% від загальної кількості померлих), коронавірусна інфекція COVID-19 (11,1%), новоутворення (10,7%) та зовнішні причини смерті (3,9%).

Одним з факторів, який впливає на здоров'я та тривалість життя населення є екологічний, а саме стан повітря, води, ґрунту, особливості клімату. Тому питання збереження населення, в тому числі запобігання негативного впливу на нього факторів навколишнього середовища, знаходиться на постійному контролі Виконавчого комітету Градизької селищної ради. Всі завдання проєкту Стратегії направлені на створення екологічно привабливого та комфортного середовища проживання для мешканців, сприятливе для бізнесу та цікаве для туристів, у тому числі на підвищення рівня екологічної безпеки території, підвищення рівня суспільної екологічної свідомості, удосконалення місцевої екологічної політики, які в кінці кінців відображаються на покращенні добробуту населення та як наслідок – покращення демографічної ситуації та здоров'я населення.

Соціальний ризик реалізації заходів проєкту Стратегії визначається як ризик для групи людей, на яку може вплинути впровадження об'єкта господарської діяльності з урахуванням особливостей природно-техногенної системи.

Значення соціального ризику (R_s), для оцінювання, розраховується за формулою [15]:

$$R_s = CR_a V(1 - N_p) \quad (1)$$

де: $CR_a = 1 \cdot 10^{-6}$ – прийнятий канцерогенний ризик комбінованої дії декількох канцерогенних речовин, забруднюючих атмосферу;

V_u – уразливість території від прояву забруднення атмосферного повітря, $V_u = 0,48$ часток;

N = кількість населення Градизької селищної громади;

$T = 70$ років – середня тривалість життя, (визначається для даного регіону або приймається 70 років);

$N_p = 0$ – коефіцієнт, що визначається відношенням кількості додаткових робочих місць до чисельності населення.

Класифікація рівнів соціального ризику представлена у таблиці 3.

Таблиця 3 - Класифікація рівнів соціального ризику

<i>№</i>	<i>Рівень ризику</i>	<i>Ризик протягом життя</i>
1	Неприйнятний для професійних контингентів і населення	Більший ніж 10^{-3}
2	Прийнятний для професійних контингентів і неприйнятний для населення	10^{-3} - 10^{-4}
3	Умовно прийнятний	10^{-4} - 10^{-6}
4	Прийнятний	Менший ніж 10^{-6}

Розрахований соціальний ризик без реалізації заходів Стратегії становить 0,000485 одиниць та характеризується як умовно прийнятний.

Розрахований соціальний ризик від реалізації заходів Стратегії становить 0,00000954 одиниць та характеризується як прийнятний.

Попередні висновки

1. Реалізація цілей проєкту Стратегії сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин та зменшенню впливу на клімат, у тому числі парникових газів. Для цього у проєкті Стратегії визначені наступні завдання - впровадження альтернативних джерел енергії, енергозберігаючих технологій на території Градизької СТГ. До важливих завдань Стратегії щодо зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря також можна віднести ліквідацію несанкціонованих звалищ, зменшення обсягів видалення ТПВ, збільшення озеленення території громади в межах розвитку екотуризму громади. Це сприятиме зменшенню викидів звалищного газу, а отже - метану, від нестаціонарних джерел викиду, що є одним із важливих моментів Паризької кліматичної угоди.

У проєкті Стратегії передбачається реалізація заходів щодо підвищення рівня суспільної екологічної свідомості населення, підвищення екологічної культури та популяризація відновлювальних джерел енергії, що опосередковано сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення, а також заходів, пов'язані з озелененням населених пунктів громади з метою відновлення якості атмосферного повітря громади. Тому реалізація запланованих заходів проєкту Стратегії сприяє зменшенню викидів парникових газів у атмосферне повітря у порівнянні із існуючою ситуацією та відповідає Плану заходів щодо виконання Конвенції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 року №932-р.

2. На території Градизької селищної територіальної громади протікають річки - р. Дніпро (Кременчуцьке водосховище) та р. Сухий Кагамлик. На території громади також наявні ставки. Однією із головних проблем даних річок та ставків є їх захаращення, евтрофікація водоймищ. Особливо актуальним питанням на сьогодні є берегоукріплення Кременчуцького водосховища. Тому у

проєкті Стратегії у межах операційної цілі 2.3 - «Підвищення екологічної стійкості громади» визначено завдання - розробка та впровадження планів з раціонального використання водних ресурсів. Питання щодо водопостачання та водовідведення відноситься до першочергових, тому у Стратегії передбачено заходи щодо впровадження системи очищення стічних каналізаційних вод, збільшення обсягу централізованого водопостачання та водовідведення на території громади, модернізація мереж водопостачання та водовідведення, забезпечення належного рівня очищення питної води.

3. Незважаючи на значні площі, зайняті чорноземами, на території громади, як і загалом у Полтавській області, мають місце процеси, що негативно позначаються на стані ґрунту та зменшують його родючість. Тому одним із важливих напрямків, зазначених у проєкті Стратегії є всебічний розвиток сільських територій, у тому числі органічного виробництва, що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на ґрунти. Також одним із важливих пріоритетів, зазначених у проєкті Стратегії, є поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки, що включає заходи щодо охорони земель; заходи, пов'язані з озеленням території громади; підвищення рівня екологічної свідомості населення. Також важливим завданням є ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ на території громади, що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на прилеглі земельні ресурси.

4. На території Градизької селищної громади виникає нагальна потреба удосконалення роботи у напрямку організації вторинної переробки відходів. Тому у проєкті Стратегії визначено заходи щодо запровадження сучасних механізмів поводження з відходами, забезпечення роздільного збирання ТПВ та направлення вторинної сировини на переробку.

5. На території Градизької СТГ наявні землі природоохоронного значення, які складають 3337 га. Природно-заповідний фонд представлений: ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Сулинський»; національний природний парк загальнодержавного значення «Нижняосулський»; орнітологічний заказник «Святилівський»; ландшафтний заказник місцевого значення - гора Пивиха. У Стратегії розвитку Градизької селищної територіальної громади у межах операційної цілі 2.2 – «Збереження культурної і природної спадщини та розвиток туризму», визначено заходи щодо підвищення рівня екологічної культури населення з залученням якомога більшої кількості жителів громади до різних екологічних акцій та заходів щодо збереження об'єктів екомережі, біорізноманіття тощо; відновлення екомаршрутів, які відповідають заходам Регіональної схеми формування екологічної мережі Полтавської області (розпорядження Полтавської обласної державної адміністрації від 14.02.2022 № 58).

6. Основними проблемними питаннями у сфері охорони використання та відтворення тваринного світу на території громади є: браконьєрство на суходолі

та на воді; пошкодження місць проживання тварин, збіднення екосистем. Тому у Стратегії передбачені заходи, пов'язані з озелененням території громади, а також підвищення рівня суспільної екологічної свідомості щодо збереження флори та фауни громади.

Одним з факторів, який впливає на здоров'я та тривалість життя населення є екологічний, а саме стан повітря, води, ґрунту, особливості клімату. Всі завдання проєкту Стратегії направлені на створення екологічно привабливого та комфортного середовища проживання для населення, у тому числі на підвищення рівня екологічної безпеки території, рівня суспільної екологічної свідомості, удосконалення місцевої екологічної політики, що в кінці кінців відображається на покращенні добробуту населення та як наслідок – покращення демографічної ситуації та здоров'я населення.

Таким чином, одними із найбільш актуальних невирішених питань сьогодення у Градизькій селищній територіальній громаді є: *проблема із водопостачанням та водовідведенням* (неповне охоплення населення громади даними послугами, зношеність мереж, недостатній рівень очистки каналізаційних стоків тощо); *захаращення та забруднення річок та ставків, руйнування берегів Кременчуцького водосховища* (необхідність відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок та ставків, евтрофікація водоймищ, необхідність берегоукріплення р. Дніпро); *проблема поводження з ТПВ* (недостатній рівень технічного забезпечення даної сфери, низький рівень утилізації ресурсоцінних фракцій тощо); *необхідність енергозаощадження, енергозаміщення*, що викликано реаліями часу; *збільшення кількості деградованих та малопродуктивних земель; шкідливий антропогенний вплив на природоохоронну зону; збільшення викидів забруднюючих речовин та збільшення впливу на клімат, у тому числі парникових газів*. Дана Стратегія враховує пріоритетні екологічні проблеми Градизької селищної територіальної громади, та визначає першочергові заходи їх вирішення на період 2024-2026 роки з урахуванням: Стратегії регіонального розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки, Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Полтавської області на 2021-2023 роки; Регіональної програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (програма «Довкілля-2022»), Регіональної схеми формування екологічної мережі Полтавської області (розпорядження Полтавської обласної державної адміністрації від 14.02.2022 № 58). Все це актуалізує необхідність впровадження даної Стратегії.

3. ХАРАКТЕРИСТИКУ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Населення Градизької селищної територіальної громади (за даними Головного управління статистики в Полтавській області) на 01.01.2023 року складало 15375 осіб. Зменшення чисельності населення відбувається внаслідок перевищення смертності над народжуваністю; перевищення темпів вибуття над темпами прибуття; наслідки воєнних дій на Україні.

Стратегія розвитку Градизької СТГ Кременчуцького району Полтавської області визначає пріоритетні напрями розв'язання проблем економічного та соціального розвитку, а також послідовного поліпшення екологічної ситуації на території громади, створення належних умов для досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища, що сприятиме покращенню якості життя її мешканців. Завдання Стратегії, направлені на досягнення операційних та стратегічних цілей, заплановано впроваджувати виконанням переліку заходів, які покликані привести громаду до стратегічного бачення екологоорієнтованого розвитку території та забезпечити підвищення якості життя населення. Очікуваними результатами втілення заходів Стратегії мають стати: підвищення бізнесової та туристичної привабливості громади через поширення бренду громади серед інвесторів та туристів; підвищення рівня комфортності життєвого середовища населених пунктів громади та якості надання побутових і адміністративних послуг; зростання зайнятості та підвищення рівня доходів домогосподарств; забезпечення екологічної і громадської безпеки; поліпшення соціальної захищеності громадян.

До основних проблем Градизької селищної територіальної громади можна віднести проблеми очищення стічних вод, якісного водопостачання та водовідведення. Населення сільської місцевості громади використовує ґрунтові води через шахтні колодязі та неглибокі свердловини, створюються ризики виникнення екологообумовлених хвороб у населення громади, зокрема обумовлене перевищенням вмістом нітритів і нітратів. Дана проблема є похідною від іншої - недостатній рівень охоплення населення послугами із водовідведення та забруднення підземних вод із вигрібних ям. Тому у Стратегії у межах реалізації операційної цілі 2.3. – «Підвищення екологічної стійкості громади» передбачено заходи щодо впровадження системи очищення стічних та каналізаційних вод, збільшення обсягу централізованого водопостачання та водовідведення на території громади, проведення реконструкції та ремонтних робіт водопровідних мереж.

Актуальними питаннями для Градизької селищної територіальної громади є покращення якості поверхневих вод, берегоукріплення р. Дніпро (Кременчуцького водосховища). Однією із головних проблем р. Дніпро є евтрофікація водоймищ, скид неочищених стічних вод, що призводить до її забруднення та не відповідності показникам рибогосподарського призначення. На території громади протікають також малі річки, зокрема р. Сухий Кагамлик, основною проблемою якої є захаращення та необхідність розчистки. Оцінка поточного екологічного стану поверхневих вод громади свідчить, що на водних об'єктах тривають негативні процеси. Значна територія річкового фонду замулилася, заросла болотною рослинністю та чагарниками, втратила своє природне значення, а тому об'єкти потребують регулювання та розчистки русел, відновлення водності.

Проблемним питанням залишається укріплення берегів річок, шляхом створення захисних лісових насаджень, а також виокремлення прибережних захисних смуг водойм. Значну частку в забрудненні поверхневих джерел громади вносить змив із урбанізованих територій. Із зливовими стічними водами до водних об'єктів надходять завислі речовини, органіка, азот, фосфорні та інші речовини. Все це потребує комплексного вирішення даних проблем.

Тому у проєкті Стратегії у межах операційної цілі 2.3 «Підвищення екологічної стійкості громади» визначено заходи щодо розробки та впровадження планів з раціонального використання водних ресурсів.

У сфері поводження з відходами ситуація на території Градизької селищної громади потребує особливої уваги. Щорічно кількість відходів, що утворюється в громаді, збільшується. Із щорічного обсягу утворених відходів, що складає понад 10 тис. м³, лише близько 2-5% знаходять подальше застосування, як вторинні сировинні ресурси, виникає нагальна потреба удосконалення роботи у напрямку організації вторинної переробки відходів.

Тому у проєкті Стратегії визначено заходи щодо запровадження сучасних механізмів поводження з відходами, забезпечення роздільного збирання ТПВ та направлення вторинної сировини на переробку. Також важливим завданням є ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ на території громади, що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на прилеглі земельні ресурси.

Важливе значення має розвиток екологічної свідомості населення, екологічної освіти. Тому на території громади постійно здійснюються екологічні заходи у суспільних закладах, проводяться екологічні експедиції тощо.

Пріоритетним напрямком Стратегії є відновлення деградованих та малопродуктивних земель. Незважаючи на значні площі, зайняті чорноземами та високий вміст гумусу в ґрунтах, на території громади, як і загалом у Полтавській області, мають місце процеси, що негативно позначаються на стані ґрунту та зменшують його родючість. Негативним чинником є збільшення кількості деградованих земель під впливом природних і антропогенних чинників.

Тому одним із важливих напрямків, зазначених у проєкті Стратегії, є всебічний розвиток сільських територій, у тому числі органічного виробництва, що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на ґрунти, зокрема при реалізації операційної цілі 3.1 «Стимулювання розвитку місцевого бізнесу» одним із завдань є збереження та підвищення потенціалу існуючих підприємств АПК, у тому числі екологоорієнтованих, що передбачає створення умов для розвитку аграрного бізнесу задля раціонального використання і збереження земельного фонду. Також одним із важливих завдань, зазначених у проєкті Стратегії, є поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки, що включає заходи щодо охорони земель; заходи, пов'язані з озеленням території громади; підвищення рівня екологічної свідомості населення.

Надзвичайно актуальним питанням для Градизької селищної територіальної громади є питання екологічної ситуації та забруднення навколишнього природного середовища. Вплив людини на навколишнє середовище стає все більш помітним і дослідження характеру цього впливу – головний напрям у розв'язанні проблем охорони навколишнього природного середовища. Але при цьому є деякі питання, які необхідно вирішити, щоб не допустити погіршення стану навколишнього природного середовища громади. У Стратегії у межах реалізації операційної цілі 2.2 – «Збереження культурної і природної спадщини та розвиток туризму», передбачено необхідність здійснення заходів щодо облаштування рекреаційних зон на території громади, створення нових паркових зон, озеленення, розширення площ екомережі тощо.

У Стратегії розвитку Градизької селищної громади у межах операційної цілі 2.3 – «Підвищення екологічної стійкості громади», визначена необхідність розробки програм та заходів, спрямованих на підвищення екологічної свідомості серед населення.

Також реалізація цілей проєкту Стратегії сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин та зменшенню впливу на клімат, у тому числі парникових газів. Для цього у проєкті Стратегії визначені заходи по впровадженню енергозберігаючих технологій, альтернативних джерел енергії; популяризації та сприянню використанню технологій, які дозволяють ефективно використовувати енергію та зменшувати споживання ресурсів; екологічному вихованню населення, підвищенню екологічної культури та популяризацію відновлювальних джерел енергії, що опосередковано сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення.

До важливих завдань Стратегії щодо зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря також можна віднести ліквідацію несанкціонованих звалищ відходів. Це сприятиме зменшенню викидів звалищного газу, а отже - метану, від нестаціонарних джерел викиду, що є одним із важливих моментів Паризької кліматичної угоди.

Проблемні питання, на вирішення яких спрямована Стратегія

У разі незатвердження проєкту Стратегії розвитку Градизької селищної громади Кременчуцького району Полтавської області прогнозуємо такі негативні тенденції для довкілля громади:

- у сфері поводження з відходами продовжуватиметься різнобічний хаос у потугах й діях влади, бізнесу та громадських ініціатив щодо впровадження різних заходів, спрямованих на зменшення відходів у довкіллі. При чому ці заходи можуть бути концептуально взаємовиключаючими, як наприклад, сортування відходів та принцип економіки замкнутого циклу (recycling) і їх видалення. У результаті ситуація з відходами на території не зміниться, не залучаться кошти на технічне переоснащення даної сфери, збережеться існуюча ситуація щодо незадовільного стану звалищ ТПВ, що породжуватиме нові проблеми та конфлікти в суспільстві. Тому реалізація даної Стратегії (до пріоритетних цілей якої віднесено впровадження сучасних підходів та технологій в сфері поводження з відходами, запровадження стандартів ЄС щодо впровадження роздільного збору ТПВ та сприяння у впровадженні екологічної культури населення) сприятиме вирішенню проблем у сфері поводження з відходами;
- посилення проблеми захащення малих річок, зокрема річки Сухий Кагамлик, а також забруднення великих річок (р. Дніпро), адже у Стратегії визначено заходи щодо розробки та впровадження планів з раціонального використання водних ресурсів;
- у сфері управління водними ресурсами й надалі будуть наявні ризики виникнення екологообумовлених хвороб у населення громади, зокрема обумовлене перевищенням вмістом нітритів і нітратів у воді децентралізованих пунктів водозабору, не буде чіткого бачення та плану покращення системи водопостачання та водовідведення. Проєкт Стратегії передбачає заходи щодо впровадження системи очищення стічних та каналізаційних вод, збільшення обсягу централізованого водопостачання та водовідведення на території громади, проведення реконструкції та ремонтних робіт водопровідних мереж;
- у сфері енергозбереження без реалізації заходів Стратегії будуть відсутні проєкти щодо залучення альтернативних джерел енергії, а також заходи, спрямовані на зменшення втрат теплової та електричної енергії;
- у сфері розвитку туризму, за рахунок відсутності підтримки розвитку зеленого туризму та відновлення екологічних стежок, маршрутів;
- у сфері збереження земельних ресурсів можлива значна втрата родючості ґрунтів внаслідок відсутності підтримки підприємств, які займаються органічним землеробством, вирощуванням екологічно безпечної продукції, що є основою екологічної та продовольчої безпеки громади, сталого функціонування агроєкосистем;

- збільшення кількості деградованих земель під впливом природних і антропогенних чинників. Реалізація даної Стратегії включає заходи, пов'язані з озеленням території громади; розвитку органічного землеробства;
- у сфері розвитку об'єктів екомережі будуть нанесені втрати біорізноманіттю, адже у Стратегії передбачено заходи щодо збільшення озеленення громади, розширення рекреаційних зон, формування екологічної свідомості населення та відношення до збереження об'єктів екомережі.

Стратегія передбачає комплекс завдань, спрямованих на вирішення конкретних проблем охорони довкілля, які виникли в результаті техногенного втручання. Це відтворення якості ґрунтів на забруднених локальних територіях громади, зменшення ризиків виникнення екологообумовлених захворювань, покращення та підтримка якості компонентів довкілля та інформування громади. Якщо проєкт Стратегії не буде затвердженою, усі ці заходи не будуть комплексними, інтегрованими й ефективними.

3.1. SWOT- аналіз екологічної ситуації

Аналіз поточного стану навколишнього середовища, в тому числі здоров'я населення, дозволив виявити основні екологічні проблеми, що уповільнюють розвиток Градиської СТГ. Для визначення найгостріших проблем та реальних можливих шляхів їх вирішення робочою групою з проведення СЕО був виконаний SWOT-аналіз екологічної ситуації та виявлення взаємозв'язків між "внутрішніми" (сильні та слабкі сторони) та "зовнішніми" (можливості та загрози) факторами, що мають стратегічне значення для громади (табл. 4).

Таблиця 4 - SWOT-аналіз взаємозв'язків між "внутрішніми" (сильні та слабкі сторони) та "зовнішніми" (можливості та загрози) факторами, що мають стратегічне значення для Градиської селищної територіальної громади

Сильні сторони	Слабкі сторони
Зручне географічне розташування та розвинене транспортно-логістичне сполучення.	Обмеженість фінансових коштів на забезпечення екологічної безпеки і створення відповідної інфраструктури.
Значний розвиток агропромислового комплексу, що надає фінансові прибутки. Наявність високопродуктивних земельних ресурсів.	Висока розореність сільськогосподарських угідь, наявність деградованих, ерозійно небезпечних угідь.
Наявний промисловий комплекс, наявність рибогосподарських підприємств, а також підприємств будівельної галузі	Наявність об'єктів забруднення довкілля (у т.ч. викиди пром підприємств, автотранспорту, як наслідків - парникових газів).
Наявність об'єктів ПЗФ, Смарагдової мережі, природно-рекреаційного потенціалу, водних ресурсів, лісових масивів.	Забруднення поверхневих і підземних вод, захащення річок та ставків, наявність техногенно забруднених територій (несанкціонованих звалищ ТПВ), викиди парникових газів.

	Недостатній рівень озеленення, лісистості території громади.
	Можливі ерозійні процеси, обумовлені розореністю території.
Наявність потенційно вільних територій для розвитку рекреації, об'єктів туризму.	Обмеженість об'єктів туристичної інфраструктури; низький рівень розвитку зеленого туризму.
	Недостатній захист рідких видів флори та фауни.
Наявність екологічних програм та проєктів громади, у тому числі направлених на формування екологічної свідомості населення.	Недостатній рівень забезпеченості населених пунктів громади централізованим водопостачанням та водовідведенням, не відповідність джерел питного децентралізованого водопостачання санітарним нормам. Недоочистка каналізаційних стічних вод.
	Ризики виникнення екологообумовлених захворювань, зокрема через можливість забруднення питної води.
	Недостатній рівень екологічної свідомості населення, зокрема у питаннях мінімізації забруднення довкілля, а також можливості отримання прибутку від вторинних ресурсів та альтернативних джерел енергії. Недостатній рівень залучення у господарський обіг біоенергетичного потенціалу громади. Недостатнє усвідомлення населенням важливості охорони навколишнього природного середовища, збереження та відновлення природних екологічних систем.
	Наявність несанкціонованих звалищ ТПВ, що створюють екологічні та санітарно-гігієнічні загрози населенню, яке проживає поряд. Недостатній рівень роздільного збору ТПВ.
Можливості	Загрози
Модернізація виробничих потужностей промислових підприємств, встановлення новітніх технологій очистки шкідливих викидів від промислових підприємств, екологізація підприємств відповідно міжнародних стандартів.	Недостатній рівень стимулювання підприємств впроваджувати екологоорієнтовані заходи. Складна демографічна ситуація. Зростання рівня захворюваності у населення внаслідок забруднення довкілля. Низький рівень екологічної свідомості населення.
Розвиток органічного землеробства, проведення заходів, спрямованих на охорону земель, збереження і відтворення родючості ґрунтів.	Висока розораність сільськогосподарських угідь, що призводить до деградації земель та створює загрозу екологічній та продовольчій безпеці громади.

Забезпечення населення громади питною водою нормативної якості в достатній кількості.	Забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин (неочищеними / недоочищеними) промислових підприємств та підприємств житлово-комунального господарства. Наявність у джерелах децентралізованого водопостачання підвищеного вмісту нітритів і нітратів, бактеріологічного забруднення.
Проведення робіт із покращення природного стану та раціонального використання водних ресурсів	Замулення річок, ставків, що призводить до зміни рівня ґрунтових вод та як наслідок - матеріальних збитків, виникнення соціальної напруги у місцях проживання людей, де мають місце падіння рівня ґрунтових вод, що пов'язано із порушеним балансовим використанням поверхневих вод. Руйнування берегів Дніпра, евтрофікація водоймищ у теплу пору року, забруднення поверхневих вод.
Впровадження регіонального / місцевого плану поводження з відходами.	Відсутність сучасної системи управління відходами, наявність несанкціонованих звалищ ТПВ.
Оновлення рухомого складу всіх видів транспорту (модернізації об'єктів міського транспорту, оновлення рухомого складу громадського транспорту), зменшення викидів парникових газів.	Значні обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від неорганізованих джерел, які сприяють загазованості житлових районів у населених пунктах громади. Збільшення викидів парникових газів, що створює загрози клімату.
Використання альтернативних джерел енергії. Збільшення частки використання енергії, що виробляється з відновлювальних джерел та інших альтернативних видів палива.	Енергетична загроза від недостатньої кількості енергетичних ресурсів та їх високої ціни. Недостатній рівень розвитку організаційно-економічного забезпечення системи використання альтернативних джерел енергії (зелених тарифів тощо). Зростання кількості аварійних ситуацій через значний ступінь зносу основних засобів об'єктів інфраструктури у галузі житлово-комунального господарства, у першу чергу систем тепlopостачання, водопостачання і водовідведення.
Забезпечення належного рівня готовності органів управління цивільного захисту та підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на ліквідацію можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.	Загрози надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру внаслідок воєнних дій. Наслідки буреломи, сніголомів, вітровалів.
Зростання популярності сільського зеленого туризму, об'єктів культурної і архітектурної	Недостатній захист рідких видів флори та фауни, недостатній рівень лісистості

спадщини серед населення України та іноземних туристів.	території. Низький рівень обізнаності населення щодо питань збереження довкілля.
Реалізація та фінансування заходів і проєктів державних цільових та бюджетних програм, таких як Національні програми «Плану відновлення України», «Питна вода України», «Розвиток автомобільних доріг України» тощо.	Відсутність механізмів економічного стимулювання для створення нових об'єктів природно-заповідного фонду.
	Зростання рівня захворюваності у населення внаслідок забруднення довкілля. Особлива загроза - виникнення екологообумовлених захворювань в зоні впливу техногенно забруднених територій.
Розвиток ринку вторинної переробки відходів. Можливості отримання додаткового прибутку від використання відходів як вторинних ресурсів.	Забруднення довкілля викидами та скидами несанкціонованих звалищ ТПВ, виникнення екологічних ризиків здоров'ю населення, що проживає поруч.

На основі здійсненого аналізу поточного стану довкілля Градизької селищної громади, у тому числі здоров'я населення (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, ґрунти, кліматичні фактори, рівня забруднення довкілля та здоров'я населення) та SWOT-аналізу сукупний вплив від реалізації проєкту Стратегії є екологічно допустимим та обґрунтованим.

Реалізація пріоритетних напрямків Стратегії буде спрямована на покращення екологічних характеристик якості довкілля та передбачає впровадження заходів щодо удосконалення системи управління відходами громади, розвитку альтернативної енергетики, раціонального використання водних ресурсів, відновлення природного стану річок, озеленення території громади, формування екологічної свідомості населення тощо та буде мати позитивний вплив на стан довкілля.

3.2. Аналіз стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу

Забруднення атмосферного повітря викидами промислових підприємств і автотранспорту

Градизька селищна територіальна громада має розвинений агропромисловий потенціал, на території громади зареєстровано: промислових підприємств - 11, сільськогосподарських підприємств - 20, транспортних підприємств - 7, будівельних підприємств - 2, малих підприємств - 15, фермерських господарств - 57. Також на території громади розташовані автозаправні та газозаправні станції, що в своїй роботі продукують викиди в повітря шкідливих речовин. Основними проблемами забруднення атмосферного повітря громади продовжують залишатися: низька енергоефективність, енергозбереження та енергозаміщення на промислових підприємствах та об'єктах комунальної інфраструктури; великі обсяги викидів забруднюючих речовин в

атмосферне повітря від неорганізованих джерел, які сприяють значній загазованості житлових районів (у тому числі від автотранспорту).

Зміни, які чинять шкідливі впливи на атмосферне повітря у результаті прийняття Стратегії не відбудуться. При цьому реалізація таких заходів, як впровадження енергоефективних установок, альтернативних джерел енергії, заходи з озеленення населених пунктів громади, екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури та популяризація відновлювальних джерел енергії, ліквідація несанкціонованих звалищ сприятиме зменшенню техногенного навантаження на атмосферне повітря.

Порушенням гідрологічного та гіdroхімічного режиму малих річок регіону

На малих річках, що протікають на території громади, а також ставках спостерігається замуленість, поширення болотної рослинності, втрата дренажної спроможності, що призводить до заболоченості та підтоплення заплавлених земель. Потребують розчистки деякі ділянки річки Сухий Кагамлик. Також на території громади протікає велика річка – р. Дніпро (Кременчуцьке водосховище). Насьогодні особливо гостро постає необхідність у берегоукріпленні Кременчуцького водосховища, зменшенні скидання неочищених та недоочищених стічних вод. Особливою проблемою р. Дніпро насьогодні є евтрофікація, цвітіння води в теплий період року, тому необхідно зменшити скиди біогенних речовин, найбільше яких міститься у каналізаційних стічних водах та стічних водах аграрного сектору. Це сприятиме розвитку зеленого туризму, а також збереженню флори і фауни річкових екосистем. Проблемним питанням залишається виокремлення прибережних захисних смуг водойм. Також спостерігається збідніння та зміна видового складу берегової та водної флори і фауни. Тому у проєкті Стратегії визначено необхідність розробки та впровадження планів з раціонального використання водних ресурсів.

Забруднення водних об'єктів стічними водами. Недостатній рівень забезпеченості населених пунктів громади централізованим водопостачанням та водовідведенням, не відповідність джерел децентралізованого водопостачання санітарним нормам

Значну частку в забрудненні поверхневих джерел громади вносить змив із урбанізованих територій. Через велику кількість несанкціонованих скидів забруднених вод, порушення водоохоронних заходів тощо, спостерігається високий рівень забруднення поверхневих вод біогенними речовинами.

На території смт Градизьк наявне централізоване водопостачання та водовідведення. Водопостачанням забезпечені до 90% населення смт Градизьк, інша частина населення має децентралізовані джерела водопостачання. Постачання питної води населенню здійснюється з 6 артезіанських свердловин. Водовідведенням забезпечені тільки багатоповерхівки смт Градизьк, каналізаційні стічні води відводяться на очисні споруди (лагуни відкритого типу) на відстані

1,7 км від м. Градизьк. Інші приватні домогосподарства мають децентралізоване водовідведення, вигрібні ями.

Майже усі втрати, які мають місце у комунальному і побутовому водопостачанні та водовідведенні, через зношеність та незадовільний стан водопровідних мереж. Мережі водопостачання та насосні станції частково зношені, тому постійно проводяться аварійні роботи. На території Градизької громади наявні старі очисні споруди (лагуни відкритого типу), які потребують модернізації та ремонту та у подальшому можуть використовуватися для очищення стічних вод. Тому у Стратегії передбачено заходи щодо впровадження системи очищення стічних та каналізаційних вод.

Забрудненням підземних водоносних горизонтів

Забруднення підземних вод поступово відбувається у різних місцях по всій Полтавській області. На території Градизької селищної територіальної громади через вплив несанкціонованих звалищ, а також скиди неочищених та недоочищених стічних вод у поверхневі об'єкти забруднення підземних вод можливе через 50-300 років. Все це потребує комплексного вирішення екологічних проблем громади.

Незадовільний стан ґрунтів. Деградація земель та опустелювання

Негативним чинником є збільшення кількості деградованих земель під впливом природних і антропогенних чинників. Надмірне навантаження на земельні угіддя спричинило активізацію розвитку негативних процесів, серед яких особливої сили набули ерозійні. До такого стану призвело нехтування питаннями екологічної придатності земель для використання певних сільськогосподарських культур, зокрема необґрунтоване збільшення площ просапних культур.

Тому одним із важливих напрямків, зазначених у проєкті Стратегії є всебічний розвиток сільських територій, у тому числі органічного виробництва, що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на ґрунти. Зокрема одним із головних завдань Стратегії є стимулювання підприємницької діяльності в громаді, у тому числі екобізнесу, що передбачає створення умов для розвитку аграрного бізнесу задля раціонального використання і збереження земельного фонду. Також проєкт Стратегії передбачає реалізацію наступних заходів: озелення території громади; ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ, що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на прилеглі земельні ресурси.

З метою зменшення виснаження орних земель та збереження родючого шару ґрунту, сільськогосподарським підприємствам необхідно ретельно дотримуватися сівозмін під час вирощування сільськогосподарських культур (особливо стосується соняшнику, кукурудзи, рапсу, тощо). Тому у Стратегії до пріоритних напрямків розвитку громади віднесено екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури в закладах освіти громади, у тому числі у питаннях щодо формування екологічно стабільних агроєкосистем.

Проблеми природно-заповідного фонду та біорізноманіття

Основною загрозою для біологічного та ландшафтного біорізноманіття є антропогенна діяльність. До скорочення ареалів існування різних видів флори і фауни призводить знищення природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин, їх фрагментації та деградації (включаючи забруднення) у глобальній зміні клімату, екологічно незбалансованій експлуатації, поширенні чужерідних видів, розповсюдженні хвороб та шкідників.

На території Градизької селищної територіальної громади наявні землі природоохоронного значення, які складають 3337 га, наявні об'єкти ПЗФ: ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Сулинський»; національний природний парк загальнодержавного значення «Нижняосульський»; орнітологічний заказник «Святилівський»; ландшафтний заказник місцевого значення - гора Пивиха. Відповідно Регіональної схеми формування екологічної мережі Полтавської області (розпорядження Полтавської обласної державної адміністрації від 14.02.2022 № 58) важливим питанням є підвищення рівня екологічної культури населення з залученням якомога більшої кількості жителів громади до різних екологічних акцій та заходів щодо збереження об'єктів екомережі, біорізноманіття тощо. Проєкт Стратегії опосередковано сприятиме збереженню біорізноманіттю внаслідок озеленення території, розвитку зеленого туризму, збільшення лісистості, створення нових паркових зон тощо.

Поводженням з промисловими та побутовими відходами.

Відходи є одним з найбільш вагомих факторів забруднення навколишнього середовища і негативного впливу на всі компоненти довкілля та здоров'я людей. Особливо гостро на території громади залишається проблема екологічно безпечного збирання, видалення твердих побутових відходів, а також їх утилізації. Відсутність підприємств із переробки та утилізації промислових і твердих побутових відходів, наявність несанкціонованих звалищ відходів, низький обсяг збору та утилізації ресурсоцінних фракцій обумовлюють значні екологічні проблеми у даній сфері. Тому проєкт Стратегії направлений на впровадження сучасних підходів та технологій в сфері поводження з відходами, зменшення негативного впливу твердих побутових відходів на довкілля і здоров'я населення, запровадження стандартів ЄС щодо впровадження роздільного збору ТПВ та сприяння у впровадженні екологічної культури громадянського суспільства. Зокрема, передбачені заходи щодо створення ефективної системи управління відходами, що відповідає сучасним потребам екологічної безпеки, зокрема забезпечення роздільного збирання ТПВ та направлення вторинної сировини на переробку, ліквідації несанкціонованих звалищ ТПВ. Все це позитивно вплине на екологічний стан Градизької селищної територіальної громади.

Результати оцінки ймовірного впливу від прийняття документу державного планування на довкілля Градизької СТГ наведені у табл. 5.

Таблиця 5 - Оцінка ймовірного впливу від прийняття документу державного планування на довкілля

Чи може реалізація ДДП спричинити:	Вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймо-вірно	Ні	
Атмосферне повітря				
Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?			+	Зменшення викидів від спалювання за рахунок розвитку системи використання альтернативних джерел енергії, енергозбереження
Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?			+	
Погіршення якості атмосферного повітря?			+	Озеленення території громади, збільшення паркових зон сприятиме очищенню атмосферного повітря від викидів автотранспорту, підприємств
Появу джерел неприємних запахів?			+	
Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			+	
Водне середовище				
Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			+	Зменшення забруднень внаслідок ліквідації несанкціонованих звалищ ТПВ
Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			+	Передбачається модернізація систем водопостачання та водовідведення, збільшення обсягу централізованого водопостачання
Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			+	У Стратегії передбачається впровадження системи очищення стічних та каналізаційних вод
Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			+	
Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			+	
Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?			+	У Стратегії визначені заходи щодо відновлення природного стану та функціонування річкової системи в громаді
Забруднення підземних водоносних горизонтів?			+	
Відходи				
Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів?			+	Пріоритетним напрямком Стратегії є створення ефективної системи управління відходами, що відповідає сучасним потребам екологічної безпеки
Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки?			+	
Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами?			+	Ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ, сприятиме зменшенню наявності техногенно забруднених територій у громаді
Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			+	

<i>Земельні ресурси</i>				
Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?			+	Підтримка органічного землеробства сприятиме формуванню сталих агроєкосистем
Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			+	
Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			+	
Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			+	
<i>Біорізноманіття</i>				
Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			+	
Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			+	У Стратегії визначена необхідність контролю за господарською діяльністю підприємств, які можуть здійснювати негативний вплив на об'єкти ПЗФ (під час будівництва необхідним є проходження процедури ОВД, постмоніторингу)
Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			+	
Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			+	У Стратегії передбачені заходи щодо підтримки об'єктів історико-культурної спадщини.
<i>Населення та інфраструктура</i>				
Вплив на стан забезпечення робочими місцями населення?	+			Передбачається збільшення робочих місць за рахунок соціально-економічного розвитку громади
Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?			+	Розвиток транспортної мережі відповідно державних програм, зокрема «Розвиток автомобільних доріг України»
Вплив на фінансово-економічне забезпечення району?	+			Позитивний за рахунок розвитку зеленого туризму, різних секторів економіки, у тому числі і екологоорієнтованих (утилізація відходів, використання відновлювальних джерел тощо).
Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			+	Опосередкованим результатом реалізації заходів Стратегії є зменшення екологообумовлених захворювань населення громади
<i>Екологічне управління та моніторинг</i>				
Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			+	
Погіршення екологічного моніторингу?			+	
Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			+	
Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			+	
<i>Інше</i>				

Підвищення рівня використання будь-якого виду вторинних ресурсів?	+			Передбачено підтримку системи роздільного збору ТПВ
Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			+	

На основі здійсненого аналізу поточного стану довкілля Градизької селищної територіальної громади, у тому числі здоров'я населення (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, ґрунти, кліматичні фактори, рівня забруднення довкілля та здоров'я населення) та SWOT-аналізу сукупний вплив від реалізації Стратегії є екологічно допустимим.

Реалізація Стратегії буде спрямована на досягнення екологічних цілей розвитку Градизької селищної територіальної громади та передбачає реалізацію заходів щодо покращення енергопостачання та розвиток альтернативної енергетики, створення ефективної системи управління відходами, раціонального використання водних ресурсів, відновлення природного стану та функціонування річкової системи в громаді, відновлення деградованих та малопродуктивних земель, зменшення антропогенного впливу на природоохоронну зону, розширення рекреаційних територій і зеленого туризму та буде мати допустимий вплив на стан довкілля.

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Найгострішими екологічними проблемами в Градизькій селищній територіальній громаді є: низький рівень очистки каналізаційних стічних вод, що скидаються у поверхневі водойми, недостатній рівень централізованого водозабезпечення та водовідведення, низький рівень вторинної переробки відходів, захаращення річок та забруднення поверхневих водойм, наявність забруднень у децентралізованих джерелах водопостачання, локальні забруднення від несанкціонованих звалищ ТПВ, розореність території, наявність деградованих та малопродуктивних земель тощо. Узагальнена характеристика екологічних проблем на території Градизької селищної територіальної громади наведена в таблиці 6.

Таблиця 6

Узагальнена характеристика екологічних проблем на території Градизької СТГ

№	Проблема
1	Поводження з промисловими та побутовими відходами. Невідлажена система роздільного збору ТПВ. Наявність несанкціонованих звалищ ТПВ. Недостатній рівень утилізації вторсировини. Відсутня комплексна система управління сферою поводження з відходами у громаді, як і загалом у регіоні. Несанкціоновані звалища забруднюють прилеглі території, створюючи екологічні ризики виникнення екологообумовлених захворювань, загрози екологічної, продовольчої безпеки громади.
2	Недостатній рівень очистки каналізаційних стічних вод, що скидаються у поверхневі водойми, зношеність очисних споруд. Недостатній рівень забезпеченості населених пунктів громади централізованим водопостачанням та водовідведенням, не відповідність джерел децентралізованого водопостачання санітарним нормам. Відсутня система збору поверхневих талих та дощових вод, а також недостатній рівень очистки стічних вод. Все це спричиняє забруднення підземних і поверхневих вод, та як результат створює ризики виникнення екологічно обумовлених захворювань від забруднених джерел водопостачання.
3	Забруднення поверхневих вод, евтрофікація водоймищ. Через недостатній рівень очистки стічних вод, хімізацію аграрного сектору, спостерігається високий рівень вмісту біогенних речовин у поверхневих водах, інтенсифікується процес евтрофікації водойм. Оцінка поточного екологічного стану водних джерел громади свідчить, що на водних об'єктах тривають негативні процеси. Значна територія річкового фонду замулилася, заросла болотною рослинністю та чагарниками, втратила своє природне значення, а тому об'єкти потребують регулювання та розчистки русел, відновлення водності. Гостро дана проблема стосується малих рік

	громади (р. Сухий Кагамлик). Насьогодні також гостро постає необхідність у берегоукріпленні Кременчуцького водосховища, зменшенні скидання неочищених та недоочищених стічних вод. Особливою проблемою р. Дніпро насьогодні є евтрофікація, цвітіння води в теплий період року, тому необхідно зменшити скиди біогенних речовин.
4	Неефективне використання земельних ресурсів. Надмірне використання хімічних засобів захисту рослин при вирощуванні с/г продукції, відсутність сівозмін тощо призводять до деградації ґрунтів. Негативним чинником є збільшення кількості деградованих земель під впливом природних і антропогенних чинників. Наявні техногенно забруднені землі (у тому числі внаслідок техногенного впливу звалищ ТПВ).
5	Низький рівень використання альтернативних джерел енергії, зокрема біоенергетичного потенціалу громади.
6	Недостатній рівень готовності органів управління цивільного захисту та підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на ліквідацію можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.
7	Відсутність приросту чисельності населення, у тому числі за рахунок екологообумовлених захворювань. Низький рівень контролю якості харчових продуктів, питної води.
8	Проблеми природно-заповідного фонду та біорізноманяття. Скорочення ареалів існування різних видів флори і фауни внаслідок знищення природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин, їх фрагментації та деградації (включаючи забруднення) у глобальній зміні клімату, екологічно незбалансованої експлуатації, поширення чужерідних видів, розповсюдження хвороб та шкідників.
9	Низький рівень екологічної культури (екологічних знань) у представників бізнесу та населення. Недостатній рівень екологічної свідомості населення, зокрема у питаннях мінімізації забруднення довкілля, а також можливості отримання прибутку від вторинних та альтернативних джерел енергії. Недостатньо відлажена система екомоніторингу та екоконтролю.
10	Забруднення атмосферного повітря ґрунти викидами автотранспорту, промислових підприємств, звалищами ТПВ (у т.ч. парниковими газами).
11	Недостатній рівень лісистості. Необхідність озеленення, збільшення біорізноманіття. Низький рівень розвитку зеленого туризму.
12	Ризики забруднення підземних водоносних горизонтів.
13	Низький рівень впровадження енергоефективних технологій, замкнутих циклів виробництва, установок для утилізації вторсировини.

Прийняття даного документу державного планування не впливатиме негативно на екологічну ситуацію Градизької селищної територіальної громади та не посилюватиме вже наявні екологічні проблеми даної території, як і Полтавської області загалом, а навпаки, сприятиме їх вирішенню.

Території з природоохоронним статусом.

На території Градизької селищної громади наявні землі природоохоронного значення, які складають 3337 га, наявні об'єкти ПЗФ: ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Сулинський»; національний природний парк

загальнодержавного значення «Нижньосульський»; орнітологічний заказник «Святилівський»; ландшафтний заказник місцевого значення - гора Пивиха. Тому важливим питанням у проєкті Стратегії було формування екологічної свідомості населення щодо збереження об'єктів ПЗФ та екомережі, біорізноманіття з метою унеможливлення негативного впливу населення громади на дані об'єкти. Також проєкт Стратегії опосередковано сприятиме збереженню біорізноманіттю внаслідок озеленення території, розвитку зеленого туризму, збільшення паркових зон на території громади тощо.

Також пріоритетними заходами проєкту Стратегії є: удосконалення системи управління відходами та зменшення їх негативного впливу на довкілля і здоров'я населення; проведення екологічно просвітницьких заходів на території громади; сприяння енергоефективності та енергоощадливості; відновлення природного стану та функціонування річкової системи в громаді; збільшення рівня централізованого водозабезпечення та водовідведення, підвищення рівня очистки стічних вод; сприяння розвитку органічного землеробства, зеленого туризму; удосконалення місцевої екологічної політики, дотримання норм Законів України.

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Проектні рішення ДДП розроблено згідно Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», а саме: Статті 3 «Основні принципи охорони навколишнього природного середовища».

Відповідно до нормативно-правової бази України було прийнято ряд зобов'язань при підготовці документу державного планування:

1) пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;

2) виконання ряду заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;

3) заплановані заходи не передбачають вилучення будь-якого невідновного ресурсу;

4) спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;

5) узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства на основі поєднання міждисциплінарних знань екологічних, соціальних, природничих і технічних наук та прогнозування стану навколишнього природного середовища в рамках проведення процедури Стратегічної екологічної оцінки проекту Стратегії було обґрунтовано;

6) забезпечення загальної доступності матеріалів Стратегії та самого звіту СЕО відповідно до вимог Закону України "Про доступ до публічної інформації" шляхом внесення Заяви та самого Звіту до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки для проведення консультацій з органами, зазначеними у статті 8 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», а також оприлюднює її в порядку, передбаченому частиною четвертою цієї статті, з метою одержання та врахування пропозицій і зауважень громадськості. Замовник повідомляє громадськість про оприлюднення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та проекту документа державного планування у порядку, передбаченому частиною четвертою статті 12 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», та забезпечує вільний доступ громадськості до таких документів протягом усього строку громадського обговорення, визначеного частиною п'ятою цієї статті. Повідомлення про оприлюднення проекту документа державного планування та звіту про стратегічну екологічну оцінку розміщується

на офіційному веб-сайті замовника, а у сільських населених пунктах - також не менш як у трьох публічних місцях (на дошках оголошень органів місцевого самоврядування, об'єктів соціально-культурного призначення, на стаціонарно обладнаних зупинках маршрутних транспортних засобів, у місцях, визначених та обладнаних органами місцевого самоврядування, та в інших місцях масового перебування населення), та вноситься ним до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки;

7) у звіті СЕО надання інформації щодо обґрунтованого нормування впливу планової діяльності на навколишнє природне середовище;

8) компенсація шкоди, заподіяної порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища;

8) оцінка ступеню антропогенної зміненості територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну ситуацію;

9) поєднання заходів стимулювання і відповідальності у питаннях охорони навколишнього природного середовища;

10) використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів об'єкту для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля;

11) дотримання вимог Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», зокрема у ст. 19 визначена компетенція виконавчих органів міських, селищних рад у сфері охорони навколишнього природного середовища. Виконавчі органи міських, селищних, сільських рад у галузі охорони навколишнього природного середовища в межах своєї компетенції: а) здійснюють реалізацію рішень відповідних рад; б) координують діяльність підприємств, установ та організацій, розташованих на території відповідного міста, громади, незалежно від форм власності та підпорядкування; в) організують розробку місцевих екологічних програм; д) затверджують за поданням обласних державних адміністрацій з питань охорони навколишнього природного середовища для підприємств, установ та організацій ліміти використання природних ресурсів, за винятком ресурсів загальнодержавного значення, ліміти скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, за винятком скидів, що призводять до забруднення природних ресурсів загальнодержавного значення або навколишнього природного середовища за межами відповідно села, селища, міста; е) організують управління побутовими відходами, відходами будівництва та знесення на своїй території; є) формують і використовують місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища у складі місцевих бюджетів; ж) погоджують поточні та перспективні плани роботи підприємств, установ та організацій з питань охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів; з) забезпечують систематичне та оперативне інформування населення, підприємств, установ, організацій та громадян про стан навколишнього природного середовища, захворюваності населення; и)

організують екологічну освіту та екологічне виховання громадян; і) приймають рішення про організацію територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення. Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад можуть здійснювати й інші повноваження відповідно до цього та інших законів України.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (№ 2697-VIII від 28.02.2019). Закон передбачає інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку.

Відповідно до Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (№ 722/2019) має бути забезпечено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. В Україні проведення СЕО регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» (№ 2354-VIII від 20.03.2018).

Юридичні засади поводження з водними ресурсами визначаються Водним кодексом України (№ 214/95-ВР від 06.06.95 р.) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів.

Законом України від 07 лютого 2017 року № 1830-VIII "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру щодо спеціального водокористування" внесено зміни до Водного кодексу України, згідно з якими дозволи на спеціальне водокористування видаються територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства.

На сьогодні обов'язки щодо видачі дозволів на спеціальне водокористування покладенні на територіальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства у Полтавській області, також правові підстави щодо обмеження водокористування належать Регіональному офісу водних ресурсів у Полтавській області. Оформлення та затвердження дозволів на спеціальне водокористування

має здійснюватися у відповідності до вимог чинного законодавства України та затверджених нормативно – правових актів.

Основне чинне екологічне законодавство та норми у сфері користування водними ресурсами:

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування»;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується»;
- Державні санітарні норми та правила «Питна вода. Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною»;
- Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами»;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів».

Правове й інституційне регулювання та ключові екологічні вимоги у сфері охорони атмосферного повітря визначаються в Законі України «Про охорону атмосферного повітря» (2707-ХІІ від 16.10.92). Основне чинне законодавство та норми у сфері захисту атмосферного повітря:

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично-допустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря»;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок видачі дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами»;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок здійснення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря», а також посібник з інвентаризації джерел викидів в атмосферне повітря, максимальні допустимі концентрації та «можливі рівні безпечного ефекту» для забруднюючих речовин в атмосферному повітрі для заселених територій.

Правові засади у сфері поводження з відходами забезпечуються Законом України «Про управління відходами» та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й поводження з ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров'я людини від утворення, зберігання та поводження з відходами.

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так Законом України «Про інвестиційну діяльність»

(№ 1560-XII від 18.09.1991 р.) встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). В разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст. 21). Також в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» (№ 2059-VIII від 23.05.2017 р.).

При проведенні СЕО проекту Стратегії розглядались можливі шляхи вирішення екологічних проблем громади, що забезпечать досягнення цілей державної екологічної політики. Цілі Стратегії кореспондуються із стратегічними цілями з охорони довкілля та охорони здоров'я населення, визначені у Законі України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28.02.2019 р., Національним планом управління відходами до 2030 року, затверджене Розпорядженням Кабінету Міністрів України №117-р від 20.02.2019 р., Паризькою угодою, ратифікованою Законом України №1469 від 14.07.2016 р. та іншими нормативно-правовими актами.

Відповідно Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» при реалізації Стратегії передбачається обов'язкова процедура ОВД для проєктів, планова діяльність яких підпадає під п.2 і п.3. ст.3 даного Закону (табл. 7).

Таблиця 7 - Екологічні проблеми Градизької СТГ та можливі шляхи їх вирішення

<i>Екологічні проблеми</i>	<i>Цілі екологічної політики</i>	<i>Шляхи вирішення</i>
Забруднення атмосферного повітря	чисте атмосферне повітря	реалізація заходів щодо: енергозбереження, зменшення витрат енергетичних ресурсів; розвитку альтернативної та відновлювальної енергетики; озеленення населених пунктів громади з метою відновлення якості повітря громади; екологічного виховання населення, підвищення екологічної культури та популяризація відновлювальних джерел енергії опосередковано сприятимуть зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення.
Забруднення, захащення поверхневих вод	якісні водні ресурси	передбачається: відновлення природного стану та функціонування річкової системи в громаді; впровадження системи очищення стічних та каналізаційних вод; підвищення екологічної культури і управління.
Накопичення твердих побутових та промислових відходів	запровадження системи управління відходами	створення ефективної системи управління відходами, що відповідає сучасним потребам екологічної безпеки; ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ; поступове забезпечення роздільного збирання ТПВ та направлення вторинної сировини на переробку; підвищення обізнаності мешканців громади щодо

		належного поводження з відходами, підвищення екологічної культури і управління.
Забруднення ґрунтів	невиснажені родючі ґрунти, зменшення деградації ґрунтів, зменшення площ техногенно забруднених територій	стале, невиснажливе використання земельних ресурсів територіальної громади, зменшення площ техногенно забруднених територій (несанкціонованих звалищ ТПВ), екологізація землеробства, підвищення екологічної культури і управління.
Зменшення біологічного та ландшафтного різноманіття	відновлене біологічне та ландшафтне різноманіття	створення нових/відновлення існуючих туристичних об'єктів та рекреаційних зон; покращення туристичної привабливості громади, створення та відновлення екостежок, екомаршрутів; розвиток зеленого туризму; озеленення громади; підвищення рівня екологічної культури населення з залученням якомога більшої кількості жителів громади до різних екологічних акцій та заходів щодо збереження об'єктів екомережі, біорізноманіття.
Зменшення площі зелених насаджень	озеленення території, відновлення лісів	озеленення та збільшення паркових територій населених пунктів громади; відтворення лісів, підвищення рівня екологічної культури і екологічного управління.
Ризики виникнення надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру і	запроваджена система попередження надзвичайних ситуацій	попередження надзвичайних ситуацій; підвищення екологічної культури і управління.

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3- 5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Згідно «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296, наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, надр, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Вторинні наслідки – вигоди, які полягають у широкому залученні громадськості до прийняття рішень та встановлення прозорих процедур їх прийняття.

Кумулятивні наслідки – нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання. Ймовірність того, що реалізація Стратегії призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту.

Підсумки по визначених ключових наслідках для довкілля та заходам по їх пом'якшенню, визначені експертною групою при проведенні Стратегічної екологічної оцінки проєкту Стратегії розвитку Градизької СТГ, приведені в таблиці 8.

Таблиця 8

Підсумки по визначеним ключовим негативним (тимчасовим) наслідкам та заходам по їх пом'якшенню

Сфера охорони довкілля	Питання	Завдання / можливий потенційний вплив	Заходи по скороченню негативного впливу
Стан атмосферного повітря	1. Викиди забруднюючих речовин від стаціонарних джерел	Заходи Стратегії (реалізація планової діяльності, що підлягає ОВД), будуть проходити процедуру оцінки впливу на довкілля відповідно до законодавства України.	Проектом Стратегії передбачається: 1. зниження викидів від звалищ ТПВ за рахунок ліквідації несанкціонованих звалищ, зменшення видалення відходів та залучення коштів на розвиток ринку вторсировини; 2. підвищення енергоефективності громадських будівель (відповідно імплементація Директиви ЄС про енергоефективність в Україні); 3. використання альтернативних джерел енергії; 4. заходи з озеленення населених пунктів громади з метою покращення стану атмосферного повітря громади; 5. забезпечення заходів щодо захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій; 7. екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури та популяризація відновлювальних джерел енергії опосередковано сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення.
	2. Викиди забруднюючих речовин від автотранспорту	Проект ДДП передбачає реалізацію основних завдань, спрямованих на зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних і нестаціонарних джерел, поліпшення якості атмосферного повітря, зокрема у рамках: підтримки екологічного бізнесу; підтримки зеленого туризму; озеленення території; зменшення викидів від джерел спалювання за рахунок заходів енергоощадливості та енергоефективності, використання більш екологічних видів палива (зокрема альтернативних джерел).	
Стан поверхневих водних ресурсів	Забруднення поверхневих водних ресурсів. Потенційними джерелами забруднення є:	Проект Стратегії передбачає реалізацію основних завдань, спрямованих на: впровадження системи очищення стічних та каналізаційних вод, а також	У проекті Стратегії враховані завдання щодо впровадження системи очищення стічних вод, реконструкції та ремонту водопроводів; технічне переоснащення

1. скиди каналізаційних стічних вод. Особливу небезпеку створюють скинуті недоочищені / неочищені стоки;		передбачено модернізацію водопровідних мереж. Без реалізації даних завдань проєкту ДДП продовжуватиметься існуюча ситуація щодо надходження: хімічного (нітрати, нітроти, азот амонійний, фосфати, СПАР, ХСК, БСК₅, зважені речовини, нафтопродукти) та бактеріального забруднення до поверхневих вод. Основна проблема існуючої ситуації - евтрофікація водоймищ, як наслідок гине біота водоймищ, втрачається здатність до самоочищення; посилюються ризики здоров'ю населення від споживання риби, рекреації (купання) тощо.	об'єктів водопостачання тощо.
2. скиди дощових і талих вод;			
3. потрапляння біогенних речовин та забруднюючих речовин внаслідок хімізації аграрного виробництва;		У проєкті передбачено необхідність розвитку органічного землеробства та зменшення хімізації аграрного сектору. При збереженні існуючої ситуації в аграрній сфері продовжуватиметься забруднення поверхневих і підземних вод, зокрема біогенними речовинами, продуктами розпаду засобів хімізації захисту рослин.	Заходи в проєкті ДДП визначено з урахуванням Програми розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямками на період до 2027 року. Першочергово це екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури в закладах освіти громади, у тому числі у питаннях щодо формування екологічно стабільних агроєкосистем, а також удосконалення місцевої екологічної політики.
4. скинуті недоочищені / неочищені промислові стічні води; надходження забруднень із локальних джерел (несанкціоновані		У проєкті Стратегії передбачено необхідність екологізації промисловості, розвитку екобізнесу, зеленого туризму. При збереженні існуючої ситуації може збільшуватися	У проєкті ДДП визначені заходи: - ліквідація несанкціонованих звалищ; - покращення технічного забезпечення сфери поводження з відходами, з метою розвитку ринку вторсировини;

	звалища ТПВ);	кількість техногенно забруднених земель, що у подальшому веде до забруднення значних територій.	- проведення заходів щодо екологізації свідомості населення та бізнесу.
	5. порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму річок та ставків внаслідок антропогенного впливу;	У проєкті ДДП передбачено розробку та впровадження планів з раціонального використання водних ресурсів.	У проєкті Стратегії визначені заходи: - відновлення природного стану та функціонування річкової системи в громаді; - екологізації свідомості населення.
	6. можливими загрозами є зміни обсягів води поверхневих водних об'єктів внаслідок продовження тенденції зростання забору води на ведення сільського господарства	У проєкті ДДП не визначені заходи, які можуть привести до зростання забору води на ведення сільського господарства.	
Стан підземних водних ресурсів	Забруднення підземних водних ресурсів. Потенційними джерелами забруднення є: 1. потрапляння забруднюючих речовин із техногенно забруднених територій; 2. опосередковане забруднення: попадання забруднюючих речовин із поверхневих водних об'єктів; 3. потрапляння забруднень із вигрібних ям (внаслідок наявності децентралізованого водовідведення у сільській місцевості) тощо;	Проєкт ДДП передбачає реалізацію основних завдань, направлених на зменшення техногенного впливу на підземні води, у тому числі за рахунок: - зменшення видалення відходів (за рахунок збільшення обсягів утилізації ТПВ); - зменшення опосередкованого забруднення, зокрема від поверхневих водойм (за рахунок відновлення і підтримання природного стану річок); - модернізація очисних споруд, водопровідної системи в громаді та забезпечення мешканців громади безпечним водокористуванням. Також у проєкті Стратегії не передбачено будівництва нових об'єктів, які можуть спричинити	У проєкті ДДП визначені заходи щодо відновлення природного стану річок; збільшення ступеня очистки стічних вод, знешкодження стічних вод у вигрібних ямах; екологізації свідомості населення.

	4. потрапляння забруднень при здійсненні будівельної / промислової діяльності. 5. Падіння рівня ґрунтових вод, що пов'язано із порушеним балансовим використанням поверхневих вод.	забруднення підземних вод.	
Земельні ресурси	Втрата родючості ґрунтів, деградація та забруднення ґрунтів. Вплив на структуру ґрунтів та ландшафт. Ерозійні процеси.	Проектом ДДП передбачається розвиток органічного землеробства (з урахуванням Програми розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямками на період до 2027 року) та зеленого туризму (з урахуванням Програми розвитку туризму і курортів у Полтавській області на 2021–2025 роки). Визначено необхідність ліквідації несанкціонованих звалищ відходів.	
Відходи	Локальний вплив на ґрунти, поверхневі та підземні води у місцях несанкціонованого видалення відходів, створення екологічних ризиків здоров'ю населення, що проживає поряд, загрози екологічній та та продовольчій безпеці та сталому функціонуванню агроєкосистем прилеглих територій.	До пріоритетних цілей проекту Стратегії віднесено впровадження сучасних підходів та технологій в сфері управління відходами; зменшення негативного впливу твердих побутових відходів на довкілля і здоров'я населення, залучення інвестицій у сфері поводження з відходами; запровадження стандартів ЄС щодо впровадження роздільного збору ТПВ та сприяння у впровадженні екологічної культури громадянського суспільства.	До основних завдань проекту Стратегії включено: - створення ефективної системи управління відходами, що відповідає сучасним потребам екологічної безпеки; - ліквідація несанкціонованих звалищ; - впровадження роздільного збору ТПВ та розвиток ринку вторсировини; - покращення технічного забезпечення сфери поводження з ТПВ.
Біорізноманіття. Об'єкти ПЗФ, екомережі.	Вплив на флору та фауну, об'єкти ПЗФ, Смарагдову мережу	Вплив на ареали проживання рідкісних тварин, місця зростання рідкісних рослин при реалізації заходів Стратегії відсутній. Проект ДДП передбачає максимально зберегти існуючу флору і фауну громади. Зокрема передбачається збільшення озеленення	У проекті ДДП визначені заходи: озеленення населених пунктів громади; підвищення рівня екологічної культури з залученням якомога більшої кількості жителів громади до різних екологічних акцій та заходів в до збереження заповідних територій; розширення

		території громади, підвищення рівня екологічної свідомості населення.	рекреаційних зон, екостежок та зеленого туризму.
Здоров'я людей	Вплив на здоров'я людей	У проєкті ДДП визначені заходи: впровадження системи очищення стічних та каналізаційних вод; розробка та впровадження планів з раціонального використання водних ресурсів; запровадження та розвиток роздільного збору ТПВ, створення ефективної системи звалищ, сприяння переробці ТПВ; облаштування та підтримка місць відпочинку в межах рекреаційної зони, ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ; заходи з озеленення населених пунктів громади та відтворення лісів; розвиток органічного землеробства як основи продовольчої безпеки регіону; розвиток зеленого туризму з метою ведення здорового способу життя населення громади; проведення екологічних конкурсів, акцій та інших заходів для підвищення екологічної свідомості населення громади тощо. Всі ці заходи позитивно впливають як на стан навколишнього природного середовища громади, так і на здоров'я людей.	

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Перелік і стисла характеристика проектних рішень, що визначені в документі державного планування включає:

- ресурсозберігаючі заходи – збереження і раціональне використання земельних та водних ресурсів, повторне їх використання та ін.;
- планувальні заходи – функціональне зонування, організація санітарно-захисних зон та санітарних розривів, озеленення та ін.;
- відновлювальні заходи - нормалізація стану окремих компонентів навколишнього середовища тощо;
- захисні заходи - проведення постійного екологічного моніторингу стану навколишнього середовища у джерелах викидів та скидів, на границі СЗЗ;
- компенсаційні заходи (при необхідності) - компенсація незворотного збитку від планованої діяльності шляхом проведення заходів щодо рівноцінного поліпшення стану природного, соціального і техногенного середовища в іншому місці і/або в інший час, грошове відшкодування збитків.

З метою покращення стану навколишнього природного середовища у Стратегії передбачається ряд заходів, направлених для покращення екологічної безпеки на території Градизької селищної територіальної громади (табл. 9).

Таблиця 9

Шляхи розв'язання головних проблем розвитку громади, які позитивно впливають на стан екологічної безпеки громади

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання	Заходи
Стратегічна ціль 1 СТАЛА ІНФРАСТРУКТУРА ГРОМАДИ	1.1. Доступність дорожньо- транспортної інфраструктури	Утримання доріг громади, громадського транспорту, зупинок у належному стані	Ліквідація незадовільних умов для користування дорогами пішоходами та транспортними засобами з метою забезпечення безпеки у громаді.
		Ремонти проїзних частин, тротуарів	
		Реконструкція вуличного освітлення	Розробка та впровадження на території громади енергоефективного зовнішнього освітлення, а також з використанням альтернативних джерел енергії. Встановлення енергозберігаючого освітлення.
	1.2. Впровадження інноваційних та інформаційних технологій	Підтримка заходів програми інформатизації громади	Сприяння розвитку цифрової компетентності працівників виконавчих органів, проведення заходів для підвищення рівня цифрової грамотності громадян.
		Проведення якісного інтернету до всіх населених пунктів громади.	Розвиток системи електронного документообігу в органі місцевого

		Впровадження інформаційних технологій для керування та моніторингу інфраструктури	самоврядування, цифрова трансформація сфери управління якістю довкілля (екологічної документації).
		Підсилення заходів щодо енергоефективності громади.	Впровадження енергоефективних технологій та обладнання, використання альтернативних джерел енергії, впровадження систем енергоменеджменту та енергомоніторингу, розробка та реалізація енергозберігаючих проєктів.
	1.3. Комплексне планування та управління територією	Розробка комплексного плану просторового розвитку громади	Здійснення просторового планування наявних територій громади
	1.4 Удосконалення системи житлово-комунального господарства та підвищення ефективності громадських будівель	Доступність житла	
		Розвиток мережі комунального транспорту громади	Сприяння розвитку інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури населених пунктів громади та їх благоустрою.
		Придбання комунального транспорту	Покращення матеріально-технічної бази комунальних підприємств. Майже вся спеціалізована техніка, яка знаходиться на балансі КП є застарілою, потребує значних коштів на капітальний ремонт.
		Розвиток системи перевезення твердих побутових відходів	Покращення матеріально-технічного забезпечення сфери поводження з ТПВ на території громади, оновлення та закупівля спецтранспорту для вивезення ТПВ
		Проведення капітальних ремонтів та модернізації шкіл, лікарень, спортивних комплексів, культурних закладів	Оновлення матеріально-технічної бази на основі сучасних технологій та енергозбереження.
		Удосконалення системи опалення	Забезпечення енергомодернізації об'єктів комунальної власності, бюджетних установ та організацій, оптимізація схеми теплопостачання
		Створення підприємства з метою благоустрою території громади	Заходи щодо забезпечення благоустрою території громади
Стратегічна ціль 2 ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЛЮДСЬКОГО ТА ПРИРОДНОГО	2.1. Якісні медичні соціальні та освітні послуги	Будівництво/реконструкція медичних та соціальних закладів	Покращення якості медичних послуг, проведення заходів щодо профілактики захворювань. Заходи щодо мінімізації енергетичних втрат у медичних закладах,
		Надання якісних медичних послуг	

ПОТЕНЦІАЛУ		Підвищення кваліфікації відповідних фахівців	підвищення кваліфікації персоналу. Здійснення поточних ремонтів приміщень медичних та соціальних закладів.
		Проведення ремонтних робіт у закладах освіти	Реалізація освітніх проєктів, у тому числі направлених на екологічне виховання дітей та формування екологічної свідомості у населення.
		Створення дитячих та молодіжних позашкільних просторів	Забезпечення якісного харчування дітей відповідно до норм в освітніх закладах. Оновлення матеріально-технічної бази на основі сучасних технологій та енергозбереження.
		Підвищення кваліфікації працівників, які надають освітні послуг	Постійне підвищення кваліфікації працівників освіти.
		Закупівля новітнього обладнання та устаткування для медичних та освітніх закладів	Заходи щодо покращення матеріально-технічного забезпечення медичних закладів. Забезпечення широкого спектру якісних медичних послуг, спрямованих на зміцнення здоров'я населення, профілактику, точну діагностику і ефективне лікування захворювань для зміцнення і відновлення здоров'я населення.
	2.2. Збереження культурної і природної спадщини та розвиток туризму	Проведення культурних заходів, фестивалів, ярмарок	Сприяння здоровому способу життя серед населення, формувати у населення, і особливо у дітей та молоді, суспільної думки про переваги здорового способу життя, що в кінці відображається на покращенні демографічної ситуації в громаді. Проведення екологічних акцій, фестивалів, лекцій/ семінарів тощо.
		Збереження/розвиток культурних традицій та туризму через проведення фестивалів	
		Розробка туристичних маршрутів та програм для приваблення відвідувачів	Створення унікальної пропозиції нових туристичних продуктів та якісної інфраструктури, яка забезпечує максимальне використання цільових туристичних продуктів (вело маршрути, еко-туризм) тощо.
		Підтримка місцевих ініціатив та сприяння підприємницькій діяльності, пов'язаній з розвитком туризму	Формування бази проєктів, зокрема з розвитку екологічного туризму.
		Встановлення партнерських відносин з міжнародними організаціями, туристичними агентствами.	
	2.3 Підвищення екологічної	Впровадження системи очищення стічних та	Заходи щодо модернізації системи очиски каналізаційних стічних вод,

	стійкості громади	каналізаційних вод	заміна зношеної мережі водопостачання та водовідведення.
		Розробка та впровадження планів з раціонального використання водних ресурсів.	Покращення стану водних об'єктів територіальної громади: відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок, берегоукріплення р. Дніпро, зменшення скиду недоочищених стічних вод у поверхневі об'єкти
		Запровадження та розвиток роздільного збору сміття, створення ефективної системи звалищ, сприяння переробці ТПВ	Запровадження сталої системи управління відходами; впровадження сучасних підходів та технологій в сфері поводження з відходами, запровадження стандартів ЄС щодо впровадження роздільного збору та переробки ТПВ та сприяння у впровадженні екологічної культури громадянського суспільства, ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ.
		Облаштування та підтримка місць відпочинку в межах рекреаційної зони	Розробка єдиного узгодженого з мешканцями громади плану благоустрою громади. Створення місць громадського відпочинку (зокрема пляжі) на берегах водойм (річок, ставків) на території громади.
Стратегічна ціль 3 СТІЙКЕ ЗРОСТАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ГРОМАДИ	3.1. Стимулювання розвитку місцевого бізнесу	Створення бази інвестиційно привабливих земельних ділянок для побудови бізнесу	Розробка місцевих екологоорієнтованих програм розвитку, використання інвестиційно привабливих земельних ділянок
		Створення сприятливого інвестиційного клімату для розгортання вітряних електростанцій	Встановлення гнучкої системи ставок місцевих податків та зборів, збільшення кількості підприємців та фермерів, які здійснюють екологоорієнтовану господарську діяльність; участь у грантах екологоорієнтованих проєктів громади (зокрема відновлювальних джерел енергетики)
	3.2. Розвиток інституцій підтримки підприємництва	Створення та розвиток Центру Підтримки Підприємництва	Створити та забезпечити популяризацію навчальних програм та матеріалів щодо фінансової грамотності суб'єктів малого і середнього підприємництва

Розрахований соціальний ризик без реалізації заходів Стратегії становить 0,000485 одиниць та характеризується як умовно прийнятний.

Розрахований соціальний ризик від реалізації заходів Стратегії становить 0,00000954 одиниць та характеризується як прийнятний.

Під час проведення аналізу ймовірних негативних наслідків для довкілля від реалізації Стратегії було виявлено ряд завдань, виконання яких потребує серйозної уваги, недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення внаслідок реалізації Стратегії (табл. 10). При необхідності розміщення і будівництва об'єктів буде здійснюватися відповідно вимог п. 5.10 ДСП 173-96 «Державних санітарних норм і правил забудови населених пунктів», а також з урахуванням процедури ОВД для об'єктів планової діяльності відповідно Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Таблиця 10

Завдання недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення внаслідок реалізації Стратегії

<i>Завдання</i>	<i>Механізм реалізації завдання</i>	<i>Умови недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення</i>
Відновлення і підтримання гідрологічного режиму та стану річок, зменшення забруднення поверхневих вод	1) розчищення та регулювання русел річок і водойм, відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок і водойм; 2) розробка відповідних проектів землеустрою винесення на місцевості водоохоронних зон і прибережних захисних смуг вздовж річок та навколо водойм, паспорти водних об'єктів (ставків).	- здійснення процедури ОВД для проведення робіт з розчищення і днопоглиблення русла та дна річок, берегоукріплення, зміни і стабілізації стану русел річок (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД»)
Сприяння раціональному використанню водних ресурсів	1) збільшення обсягу централізованого водопостачання та водовідведення на території громади; 2) проведення реконструкції та ремонтних робіт водопровідних мереж;	- розробка екологічної документації, зокрема проектів зон санітарної охорони водозаборів; - здійснення процедури ОВД для установки для очищення стічних вод з водовідведенням 10 тисяч кубічних метрів на добу і більше; господарської діяльності, що призводить до скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти, та забір води з водних об'єктів за умови, що водозабір підземних вод перевищує 300 кубічних

		метрів на добу (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД»)
Розвиток альтернативної енергетики на основі використання наявних на місцевому рівні ресурсів з метою зменшення викидів парникових газів (вплив на клімат)	1) сприяння у реалізації проєктів щодо виробництва енергії з нетрадиційних та відновлювальних джерел енергії, впровадження енергоефективних технологій і обладнання; 3) впровадження енергозберігаючих і енергоефективних заходів на об'єктах соціальної інфраструктури, інших закладах, установах і підприємствах	- здійснення процедури ОВД для енергетичної промисловості: вітрові парки, вітрові електростанції, що мають дві і більше турбіни або висота яких становить 50 метрів і більше (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД»)
Охорона і раціональне використання земель, природних рослинних ресурсів	1) розробка землевпорядної документації на земельні ділянки; 2) створення умов для розвитку аграрного бізнесу, зокрема органічного виробництва, задля раціонального використання і збереження земельного фонду; 3) озеленення населених пунктів громади; 4) зменшення техногенного впливу на ґрунти у зоні впливу звалищ ТПВ, місць поховань.	- здійснення процедури ОВД для планованої діяльності та об'єктів: сільськогосподарське та лісгосподарське освоєння, рекультивация та меліорація земель (управління водними ресурсами для ведення сільського господарства, у тому числі із зрошуванням і меліорацією) на територіях площею 20 гектарів і більше або на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах на площі 5 гектарів і більше, будівництво меліоративних систем та окремих об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД»)
Збереження природно-заповідного фонду	1) збільшення озеленення території громади; 4) посилення контролю за охороною, використанням та відтворенням лісів; 6) охорона біорізноманіття.	в їх охоронних зонах на площі 5 гектарів і більше, будівництво меліоративних систем та окремих об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД»)
Ефективна система поводження з відходами на території громади	1) покращення технічного оснащення сфери поводження з відходами; 2) приведення звалищ відходів до норм екологічної безпеки; 3) ліквідація несанкціонованих звалищ відходів; 4) впровадження роздільного збирання побутових відходів; 5) проведення просвітницької кампанії, спрямованої на підвищення культури поводження з твердими побутовими відходами	Об'єкти оброблення відходів проєктуються, споруджуються та експлуатуються відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами», законодавства у сфері містобудування та у випадках, передбачених Законом України "Про оцінку впливу на довкілля", підлягають оцінці впливу на довкілля: - здійснення процедури ОВД для планової діяльності: утилізація,

		видалення, оброблення, знешкодження, захоронення побутових відходів (Ст. 3, п. 3, пп.11 ЗУ Про ОВД); операції у сфері поводження з побутовими та іншими відходами (оброблення, перероблення, утилізація, видалення, знешкодження і захоронення) обсягом 100 тонн на добу або більше (Ст. 3, п. 2, пп.8 ЗУ Про ОВД) - отримання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів (ст. 42 Закону України «Про управління відходами»)
Розвиток екологічної свідомості та екологічної культури, екологічне виховання населення	1) підвищення обізнаності населення з питань охорони навколишнього середовища, вторинної переробки відходів, збереження ресурсів, енергозощадливості; 2) підвищення екологічної культури в закладах освіти громади, висвітлення в засобах масової інформації питань щодо стану довкілля.	-*
Формування екологічної політики у громаді згідно норм законодавства; адаптація органів управління до можливих надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру	Готовність органів управління цивільного захисту та підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на ліквідацію можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру (внаслідок воєнних дій).	-*

* - відсутні умови недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення.

Реалізація заходів Стратегії сприятиме покращенню стану екологічної безпеки Градиської селищної територіальної громади, у тому числі: створення ефективної системи управління відходами, що відповідає сучасним потребам екологічної безпеки, залученню інвестицій у сферу поводження з відходами; відновлення природного стану та функціонування річкової системи в громаді; залученню альтернативних джерел палива, енергоефективності та

енергоощадливості; збільшенню рівня очистки стічних вод, рівня централізованого водозабезпечення та водовідведення, підвищенню рівня екобезпеки даних послуг; удосконаленню місцевої екологічної політики; підвищенню рівня суспільної екологічної свідомості; охороні і раціональному використанню земель, природних рослинних ресурсів.

8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ)

8.1. Обґрунтування вибору

Стратегія розвитку Градизької селищної територіальної громади Кременчуцького району Полтавської області роки розроблена з урахуванням довгострокових пріоритетів Стратегії розвитку Полтавської області до 2027 року відповідно до:

Стратегічної цілі 1 - ВИСОКА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ, КОМФОРТНІ УМОВИ ТА ДОБРОБУТ, зокрема *Операційній цілі 1.1.* - Здорове населення області з максимальною тривалістю активного періоду життя;

Стратегічної цілі 3. ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ПРОСТОРОВИМ РОЗВИТКОМ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БАЛАНСУ ЕКОСИСТЕМ ТА ОХОРОНА ДОВКІЛЛЯ, зокрема *Операційній цілі 3.3.* - Раціональне та екобезпечне господарювання; *Операційній цілі 3.4.* - Збереження та відтворення якості довкілля.

Заходи Стратегії, спрямовані на досягнення даних цілей, пов'язані між собою балансом економічної, соціальної та екологічної складових, але з пріоритетом - першочергового забезпечення соціального та екологічного благополуччя населення, зниження ризиків здоров'ю населення.

При обґрунтуванні вибору соціально-економічного розвитку громади акцентовано увагу на таких аспектах як: поліпшення екологічної ситуації у питанні водних ресурсів та покращення ситуації з управління відходами, енергозбереження та енергозаміщення, охорони і раціонального використання земель, природних ресурсів, біорізноманіття, підвищення рівня суспільної екологічної свідомості та удосконалення місцевої екологічної політики, відповідно до стратегічних пріоритетів розвитку Градизької СТГ.

Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Стратегії розвитку Градизької СТГ Кременчуцького району Полтавської області вказує на те, що реалізація Стратегії позитивно вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси, біорізноманіття, рекреаційні зони. Це означає, що Стратегія спрямована на екологічно збалансований та інноваційний сценарій розвитку. Виконання запланованих заходів з охорони довкілля та здоров'я населення має спиратися на використання сильних сторін громади, максимальне використання зовнішніх можливостей, врахування слабких сторін та мінімізації зовнішніх загроз.

Альтернатива. Альтернативою до даного проєкту ДДП є його не прийняття та збереження існуючої ситуації на території громади. Якщо документ

державного планування не буде затверджено, це створить умови для невиконання Стратегії розвитку Полтавської області до 2027 року, а також законодавства України. Крім того, основний ризик при збереженні існуючої ситуації – можливість виникнення екологообумовлених захворювань населення. Тому постає необхідність у продовженні позитивних тенденцій збалансованого розвитку Градизької селищної територіальної громади, а отже - реалізації Стратегії. Попередня оцінка соціального ризику розглянутих альтернатив наступна:

1) Перший сценарій (базовий) – прийняття Стратегії, соціальний ризик від реалізації заходів Стратегії становить 0,00000954 одиниць та характеризується як прийнятний, відповідає Стратегії розвитку Полтавської області до 2027 року та законодавству України;

2) Другий сценарій (альтернативний) – без прийняття Стратегії – 0,000485 одиниць та характеризується як умовно прийнятний, не відповідає Стратегії розвитку Полтавської області до 2027 року та приводить до порушення законодавства України.

Таким чином, можна констатувати, що альтернативний сценарій не відповідає законодавству України та створює загрози населенню громади (умовно прийнятний ризик) внаслідок можливості виникнення екологообумовлених захворювань населення (див. розділ 2).

8.2. Опис здійснення стратегічної екологічної оцінки

Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність проєкту Стратегії розвитку Градизької СТГ і обґрунтування заходів щодо забезпечення екологічної безпеки на території громади, надано прогноз впливу на навколишнє з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

Основним критерієм під час стратегічної екологічної оцінки проєкту Стратегії є її відповідність державним будівельним нормам, санітарним нормам і правилам України, законодавству України у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Основні методи під час стратегічної екологічної оцінки:

1) аналіз слабких та сильних сторін проєкту ДДП з точки зору екологічної ситуації, а саме:

- проаналізовано природні умови території Градизької СТГ, включаючи характеристику компонентів природного середовища;
- розглянуто природні ресурси з обмеженим режимом їх використання, в тому числі забруднення атмосферного середовища та водного середовища;
- оцінено можливі зміни в природних та антропогенних екосистемах;
- проаналізовано вплив на ґрунти, підземні води;
- проаналізовано вплив на стан здоров'я населення;

- 2) консультації з громадськістю щодо екологічних цілей;
- 3) розглянуто способи ліквідації наслідків;
- 4) особи, які приймають рішення, ознайомлені з можливими наслідками здійснення запланованої діяльності;
- 5) отриманні зауваження і пропозиції до проекту Стратегії.

У ході СЕО проведено оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного та стабільного екологоорієнтованого розвитку Градизької СТГ та підвищення якості життя населення.

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

СЕО не завершується прийняттям рішенням про затвердження Стратегії розвитку Градизької селищної територіальної громади. Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації Стратегії, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» встановлює необхідність здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля. Відповідно ст.17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник (виконавчий комітет Градизької селищної ради) у межах компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документу державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет, вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію Стратегії розвитку розвитку Градизької селищної територіальної громади;
- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
- перевірки того, що Стратегія розвитку розвитку Градизької СТГ виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Згідно з частиною першою статті 3 Закону України "Про оцінку впливу на довкілля" здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою цієї статті. Оцінка впливу на довкілля спрямована на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів. Тому

при реалізації заходів Стратегії щодо впровадження планованої діяльності відповідно до законодавства України повинна обов'язково бути реалізована процедура ОВД.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально удосконалені для цілей СЕО. Для моніторингу проєкту ДДП можуть залучатися акредитовані лабораторії (зокрема лабораторія агроекологічного моніторингу ПДАУ).

Моніторинг наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, здійснюватиметься під час реалізації Стратегії з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства та втілення всіх заходів щодо мінімізації ймовірних впливів та наслідків на навколишнє природне та соціальне середовище. Загальною метою моніторингу екологічних та соціальних аспектів даного проєкту є забезпечення/гарантування того, що всі заходи пом'якшення та мінімізації впливів та наслідків успішно втілюються та вони є ефективними й достатніми.

Моніторинг наслідків виконання ДДП для довкілля також передбачає своєчасне виявлення нових проблем та питань, що викликають занепокоєння. Моніторинг має відбуватись на декількох рівнях та передбачати можливі екологічні загрози та/або виявляти під час його здійснення впливи, що не були передбачені раніше.

Програма екологічного моніторингу буде працювати під час реалізації Стратегії. Вона складається із переліку дій та заходів, кожний із яких має певну мету та ключові індикатори та критерії для оцінки.

Заходи, які будуть здійснюватися замовником (також визначені замовником засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення) з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання Стратегії здійснюються, але не обмежуються наступними етапами:

1. вибір параметрів навколишнього природного та соціального середовища для певних аспектів;
2. встановлення ключових параметрів моніторингу;
3. візуальний огляд;
4. регулярний аналіз показників дослідження (за участі спеціалізованих акредитованих лабораторій);
5. регулярні опитування та зустрічі із громадою, яка потенційно потрапляє в зону впливу об'єкту планованої діяльності;
6. аналіз інформації, що була отримана під час моніторингу та за необхідності розробка комплексу заходів, що усувають або максимально пом'якшують вплив об'єкту на навколишнє природне та соціальне середовище;

7. регулярний перегляд (не менше одного разу на рік) програми моніторингу та її коригування в разі необхідності.

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, має також включати наступні екологічні параметри, покращення яких прямо чи опосередковано передбачено у результаті реалізації Стратегії: обсяг утворених відходів; обсяг видалених відходів та утилізації ресурсоцінних фракцій; приведення місць видалення відходів до норм екобезпеки; кількість несанкціонованих звалищ; кількість населення, охопленого централізованим водозабезпеченням та водовідведенням; рівень забруднення каналізаційних стічних вод (ефективність очистки на очисних спорудах); зношеність трубопроводів водозабезпечення та водовідведення; відповідність якості питної води нормам ДСанПіН 2.2.4-171-10 (за участі акредитованих лабораторій); кількість об'єктів ПЗФ; реалізація заходів з озеленення, насадження лісосмуг; реалізація заходів покращення лісистості громади; реалізація заходів щодо підвищення екологічної свідомості населення; реалізація заходів щодо залучення альтернативних джерел палива, енергоефективності та енергоощадливості; реалізація заходів щодо розчистки русел річок; кількість господарств, що мають сертифікат з органічного виробництва; результати хіміко-токсикологічної оцінки якості ґрунтів на території громади (за участі акредитованих лабораторій); результати хіміко-токсикологічної оцінки якості поверхневих вод (за участі акредитованих лабораторій); результати хіміко-токсикологічної оцінки якості води з децентралізованих джерел водопостання (за участі акредитованих лабораторій); результати оцінки якості атмосферного повітря, зокрема за вмістом парникових газів (за участі акредитованих лабораторій).

Узагальнені індикатори для щорічного моніторингу наслідків виконання Стратегії для довкілля приведені у табл. 11, які дозволять виявляти недоліки і порушення, що можуть негативно впливати на комфортність проживання, визначити необхідні заходи по їх усуненню, а також проводити інформування громадськості про поточні ускладнення та прогностичні терміни їх усунення.

Таблиця 11

Система ключевих індикаторів для моніторингу наслідків виконання Стратегії для довкілля

<i>№ п/п</i>	<i>Ключові індикатори та їх одиниці виміру</i>
<i>Атмосферне повітря</i>	
1	Результати оцінки якості атмосферного повітря (порівняння з фоновими та нормативними значеннями)
2	Викиди парникових газів (порівняння з фоновими та нормативними значеннями)
<i>Енергетика</i>	
1	Отримання енергії з нетрадиційних джерел енергії (% до попереднього року)
2	Частка відновлювальних джерел у структурі споживання паливно-енергетичних

	ресурсів громади (відповідно звіту «Розвиток відновлюваних джерел енергії в Україні» (Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарств в Україні) має складати 8%)
3	Економія енергоресурсів (% до попереднього року)
Грунти	
1	Площа орних земель (ріллі) та їх частка у загальній площі території
2	Площа сільськогосподарських угідь екстенсивного використання (сіножатей та пасовищ) та їх частка у загальній площі території
3	Вміст органічного вуглецю (гумусу) у ґрунтах сільськогосподарських угідь
4	Площа відновлених земель та екосистем, площа рекультивованих земель
5	Результати оцінки токсикологічної оцінки якості ґрунтів на території громади (порівняння з нормативними значеннями)
ПЗФ, рослинні ресурси, біорізноманіття	
1	Реалізація заходів з озеленення, насадження лісосмуг
2	Розроблення документації із землеустрою для територій та об'єктів природно-заповідного фонду (% від необхідної)
3	Площа територій ПЗФ
4	Площа лісів та лісистість території
Поводження з відходами	
1	Обсяг утворених відходів
2	Обсяг видалених відходів
3	Питома вага утилізованих відходів
4	Кількість приведених місць видалення відходів до норм екобезпеки
5	Покращення технічного оснащення сфери поводження з відходами (% зношеності)
6	Результати оцінки токсикологічної оцінки якості ґрунтів у зоні впливу звалищ ТПВ (порівняння з нормативними значеннями)
7	Обсяг ліквідованих несанкціонованих звалищ
Водні ресурси	
1	Кількість населення, охопленого централізованим водозабезпеченням та водовідведенням
2	Рівень забруднення каналізаційних стічних вод (ефективність очистки на очисних спорудах)
3	Зношеність трубопроводів водозабезпечення та водовідведення (%)
4	Відповідність якості питної води (централізованих джерел водопостачання) нормам ДСанПіН 2.2.4-171-10
5	Кількість заходів по розчистці русел рік
6	Результати оцінки якості поверхневих вод на території громади (порівняння з нормативними значеннями)
7	Результати оцінки якості води з децентралізованих джерел водопостачання (порівняння з нормативними значеннями)
Здоров'я населення	
1	Середня очікувана тривалість життя (% до попереднього року)
2	Смертність населення за основними причинами на 1 тисячу населення (% до попереднього року)
3	Смертність дітей до 1 року життя на 1 тисячу народжених (% до попереднього року)

4	Захворюваність населення (% до минулого року)
<i>Інші природоохоронні показники</i>	
1	Рівень фінансування природоохоронних заходів (% від необхідних)
2	Реалізація заходів щодо підвищення екологічної свідомості населення (% від запланованих заходів)
3	Кількість поданих проєктів з метою залучення коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища, регіональних програм охорони, збереження та оздоровлення природних екологічних систем та ін.
4	Кількість отриманих паспортів водних об'єктів (ставків)
5	Кількість заходів щодо ліквідації можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру

Виконання низки планувальних заходів, визначених в проєкті Стратегії є обов'язковою умовою для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності населення.

Реалізація моніторингу проєкту ДДП здійснюється відповідно Постанови КМУ від 16 грудня 2020 р. № 1272 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення». Відповідно даної Постанови, моніторинг здійснюється з метою виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, забезпечення здійснення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування, а також у разі виявлення негативних наслідків, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку, вжиття заходів для їх усунення.

Для здійснення моніторингу замовник документа державного планування (виконавчий комітет Градиської селищної ради) розробляє заходи з урахуванням результатів громадського обговорення, консультацій з органами виконавчої влади у процесі проведення стратегічної екологічної оцінки та транскордонних консультацій (у разі їх проведення). Здійснення таких заходів забезпечує можливість:

- виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а саме вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (на один, три-п'ять, 10-15 років, 50-100 років відповідно), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;

- запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням документа державного планування;

- виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

З метою забезпечення систематичності та об'єктивності спостережень за змінами стану довкілля, у тому числі за станом здоров'я населення, замовник визначає: зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу, та строки їх виконання; кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення; кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення; методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати; періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями; засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу, враховують специфіку документа державного планування, період, на який здійснюється планування, та необхідність здійснення моніторингу на різних стадіях виконання документа державного планування.

Замовник протягом п'яти робочих днів з дня затвердження документа державного планування розміщує на своєму офіційному веб-сайті та вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки затверджений документ державного планування (крім інформації, яка відповідно до закону становить державну таємницю або належить до інформації з обмеженим доступом), рішення про його затвердження, заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, і письмово повідомляє про це Міндовкілля.

Моніторинг здійснює замовник. З метою забезпечення здійснення моніторингу замовник своїм рішенням може утворювати групи експертів, що відповідальні за здійснення моніторингу (моніторингові групи), визначати їх склад та порядок роботи.

Результати моніторингу замовник оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті та вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки один раз на рік протягом строку дії документа державного планування та через рік після закінчення такого строку та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)

Зважаючи на географічне положення розвитку Градизької СТГ, транскордонні наслідки реалізації проєктних рішень Стратегії для довкілля, у тому числі здоров'я населення, не очікуються.

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Проект Стратегії розвитку Градизької СТГ Кременчуцького району Полтавської області розроблений з урахуванням довгострокових пріоритетів Стратегії розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки та Плану заходів з її реалізації на 2021-2023 роки, Регіональної програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки, Регіональної схеми формування екологічної мережі Полтавської області (розпорядження Полтавської обласної державної адміністрації від 14.02.2022 № 58).

Концепцією формування Стратегії є імплементація екологічних імперативів у соціально-економічний розвиток Градизької СТГ, що відповідає Основним засадами (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року. Мета Стратегії розвитку громади полягає у вирішенні спільних проблем і реалізації спільних завдань щодо ефективного розвитку продуктивних сил громади, раціональне використання ресурсного потенціалу, створення комфортних умов життя населення, забезпечення екологічної безпеки та вдосконалення територіальної організації суспільства. Це досягається через спільну реалізацію інтересів влади, громади та бізнесу. Стратегія є основою для розробки короткотермінових та середньострокових програм економічного і соціального розвитку Градизької СТГ.

Стратегія ґрунтується на аналізі прогнозних тенденцій розвитку економіки Градизької СТГ та враховує: основні стратегічні напрямки та актуальні виклики соціально-економічного розвитку з урахуванням екологічних пріоритетів; вплив зовнішніх та внутрішніх чинників і ризиків; завдання і заходи економічної та соціальної політики влади; індикатори ефективності її реалізації та основні прогнозні показники економічного і соціального розвитку на плановий період.

Зміни, які чинять шкідливі впливи на атмосферне повітря, ґрунти, водне середовище (поверхневі та підземні води) у результаті прийняття Стратегії не відбудуться. У цілому відзначається позитивний вплив Стратегії на природні та соціальні умови й задоволення потреб місцевого населення.

Серед головних пропозицій Стратегії стосовно поліпшення стану навколишнього природного середовища можна виділити:

- створити ефективну систему управління відходами, що відповідає сучасним потребам екологічної безпеки;
- сприяти залученню альтернативних джерел палива, енергоефективності та енергоощадливості;

- розробити та впровадити плани з раціонального використання водних ресурсів;
- впровадити систему очищення стічних та каналізаційних вод;
- розробити програми та заходи, спрямовані на підвищення екологічної свідомості серед населення;
- облаштувати місця відпочинку в межах рекреаційної зони, реалізувати заходи щодо озеленення населених пунктів громади, розширення зон рекреації, збереження та розширення об'єктів екомережі, розвиток екотуризму.

Негативний вплив на території з природоохоронним статусом, Смарагдову мережу відсутні.

Згідно з частиною першою статті 3 Закону України "Про оцінку впливу на довкілля" здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою цієї статті. Оцінка впливу на довкілля спрямована на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів. Тому при реалізації заходів Стратегії щодо впровадження планованої діяльності відповідно до законодавства України повинна обов'язково бути реалізована процедура ОВД.

Таким чином, виконання заходів проєкту Стратегії, буде спрямовано на покращення екологічної, продовольчої безпеки громади, зменшення екологічних ризиків здоров'ю населення та передбачає реалізацію заходів, спрямованих на встановлення, покращення енергопостачання та розвиток альтернативної енергетики, удосконалення системи поводження з твердими побутовими відходами, раціональне використання водних ресурсів, зменшення забруднення навколишнього середовища та буде мати позитивний вплив на стан довкілля. Заходи Стратегії пов'язані між собою балансом економічної, соціальної та екологічної складових, але з пріоритетом - першочергового забезпечення сталого розвитку, зниження ризиків здоров'ю населення громади.

Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від виконання заходів Стратегії вказує на те, що реалізація проєкту ДДП позитивно вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси, біорізноманіття, рекреаційні зони. Це означає, що Стратегія спрямована на екологічно збалансований та інноваційний сценарій розвитку і не потребує розгляду альтернатив. Визначено, що альтернативний сценарій без прийняття Стратегії не відповідає законодавству України та створює загрози населенню громади (умовно прийнятний ризик) внаслідок можливості виникнення екологоорбумовлених захворювань населення.

Виконання запланованих заходів з охорони довкілля та здоров'я населення має спиратися на використання сильних сторін Градизької СТГ, максимальне використання зовнішніх можливостей, врахування слабких сторін та мінімізації зовнішніх загроз.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України "Про стратегічну екологічну оцінку". -Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text>
2. Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296. -Режим доступу:
3. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. – Режим доступу:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>
4. Стратегія розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки та План заходів на 2021-2023 роки з її реалізації. –Режим доступу: <https://oblrada.kr.ua/decission/2565/pro-strategiyu-rozvitku-kirovogradskoi-oblasti-na-2021-2027-roki-17-03-2020>
5. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Полтавській області у 2022 році. <https://mepr.gov.ua/wp-content/uploads/2023/04/Regionalna-dopovid-Poltavskoyi-oblasti-u-2021-rotsi.pdf>
6. Екологічний паспорт Полтавської за 2022 рік. Режим доступу – <https://eko.adm-pl.gov.ua/ekopasp21.pdf>
7. Регіональна схема формування екологічної мережі Полтавської області (розпорядження Полтавської обласної державної адміністрації від 14.02.2022 № 58).
8. Марушевський Г.Б. Стратегічна екологічна оцінка: методичний посіб. / Г.Б. Марушевський. К: Проект РЕОП, 2015. -95 с.
9. Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті. -[Електронний ресурс] -Режим доступу:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_b99#Text
10. Рекомендації щодо включення кліматичних питань до документів державного планування» Режим доступу <https://mepr.gov.ua/news/34766.html>».
11. О.Г. Васенко, О.В. Рибалова, С.Р. Артем'єв Інтегральні та комплексні оцінки стану навколишнього природного середовища: монографія. – Х: НУГЗУ, 2015. – 419 с.
12. Полупан М.І., Величко В.А. Номунклатура та діагностика еколого-генетичного статусу ґрунтів України для їхнього великомасштабного дослідження. - К.: Аграр. наука, 2014. - 496 с.
13. Середа М. С. Діагностика ризиків та загроз впливу техногенно порушених земель під звалищами твердих побутових відходів на сільськогосподарські угіддя. Вісник ПДАА. 2021. № 3. С. 91–100.
14. Писаренко П.В., Самойлік М.С., Цьова Ю.А., Середа М.С. Теоретико-методологічні засади управління сферою поводження з твердими відходами на регіональному рівні, ПДАУ, 2021. - 524 с.
15. Регіональна програма охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням

регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (програма «Довкілля-2022»)

ДОДАТКИ

Кваліфікація виконавців

Керівник - С.І. Подгородецька

Директор ПП «Інститут агрономії»,
грунтознавець (С17 №124367
від 19.12.2017 р.)

Виконавець 1. М.С. Самойлік

Інженер-еколог (спеціальність «Екологія
та охорона навколишнього середовища»
(ТА №23493320 від 30.06.2003 р.),
д.е.н., професор

Виконавець 2. П.В. Писаренко

Доктор сільськогосподарських наук
спеціальність – Екологія (ДД №003321
від 14.01.2004 р.), професор,
підвищення кваліфікації:
ПАЕУ (тема: «Розробка екологічної документації», 2022 рік)

ВИЩА АТЕСТАЦІЙНА КОМІСІЯ УКРАЇНИ

Рішенням спеціалізованої вченої ради
Інституту агроекології та біотехнології
УААН

на підставі прилюдного захисту дисертації

Писаренку
Павлу Вікторовичу
присуджено науковий ступінь

доктора
сільськогосподарських наук
зі спеціальності
екологія

Голова
Вищої атестаційної комісії України
Вчений секретар
Вищої атестаційної комісії України

ДД №003321

ВИЩА АТЕСТАЦІЙНА КОМІСІЯ УКРАЇНИ

ДИПЛОМ
ДОКТОРА НАУК

ДД №003321
видано

Писаренку
Павлу Вікторовичу

Рішення президії Вищої
атестаційної комісії України
від 14 січня 2004 року
(протокол № 15-09/1)

м. Київ

Certificate

учасника практичного курсу
для розробників екологічної документації

засвідчує, що

**Писаренко
Павло Вікторович**

успішно пройшов(ла) курс

з 9 по 30 серпня 2022 року

з тем:

- Визначення показників емісії (літених викидів) забруднюючих речовин в атмосферне повітря
- Розробка Звітів з інвентаризації викидів та Документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами. Складання програми моніторингу.
- Розробка проєктів скорочення санітарно-захисних зон
- Розробка та оформлення документів на спеціальне водокористування (складання заяви, обґрунтування потреби у воді, опис та схеми місць забору води та скиду зворотних вод, поточні ПНВПВ та перспективні ПНВПВ, нормативи ГДС, паспорти водного господарства, договори оренди водних об'єктів)
- Вторинні водокористувачі: паспорти водного господарства, угоди на водопостачання та водовідведення, контроль якості води
- «Еколог на підприємстві»: накази, журнали обліку води, організація ЗСО, контроль якості води, екологічні перевірки
- Декларація про відходи.
- Розробка реєстрових карт утворення, оброблення та утилізації відходів.
- Паспорти МВВ
- Складання та подання звітності, ведення первинного обліку, Екологічний податок, рентна плата
- Розробка інструкцій, наказів, положень

Директор
Національного центру сталого розвитку,
Президент
Професійної асоціації екологів України

Циганок Л.В.

UKRAINE

SPECIALIST'S DIPLOMA

C17 № 124367

Pidhorodetska

Svitlana

in 2017 completed the full course of
Kharkiv National Agrarian University named after
V. V. Dokuchayev
obtained qualification:

Educational qualification level Specialist
Program Subject Area "Agrochemistry and Soil
Science"

Professional qualification "Specialist in Agrochemistry
and Soil Science"

Rector

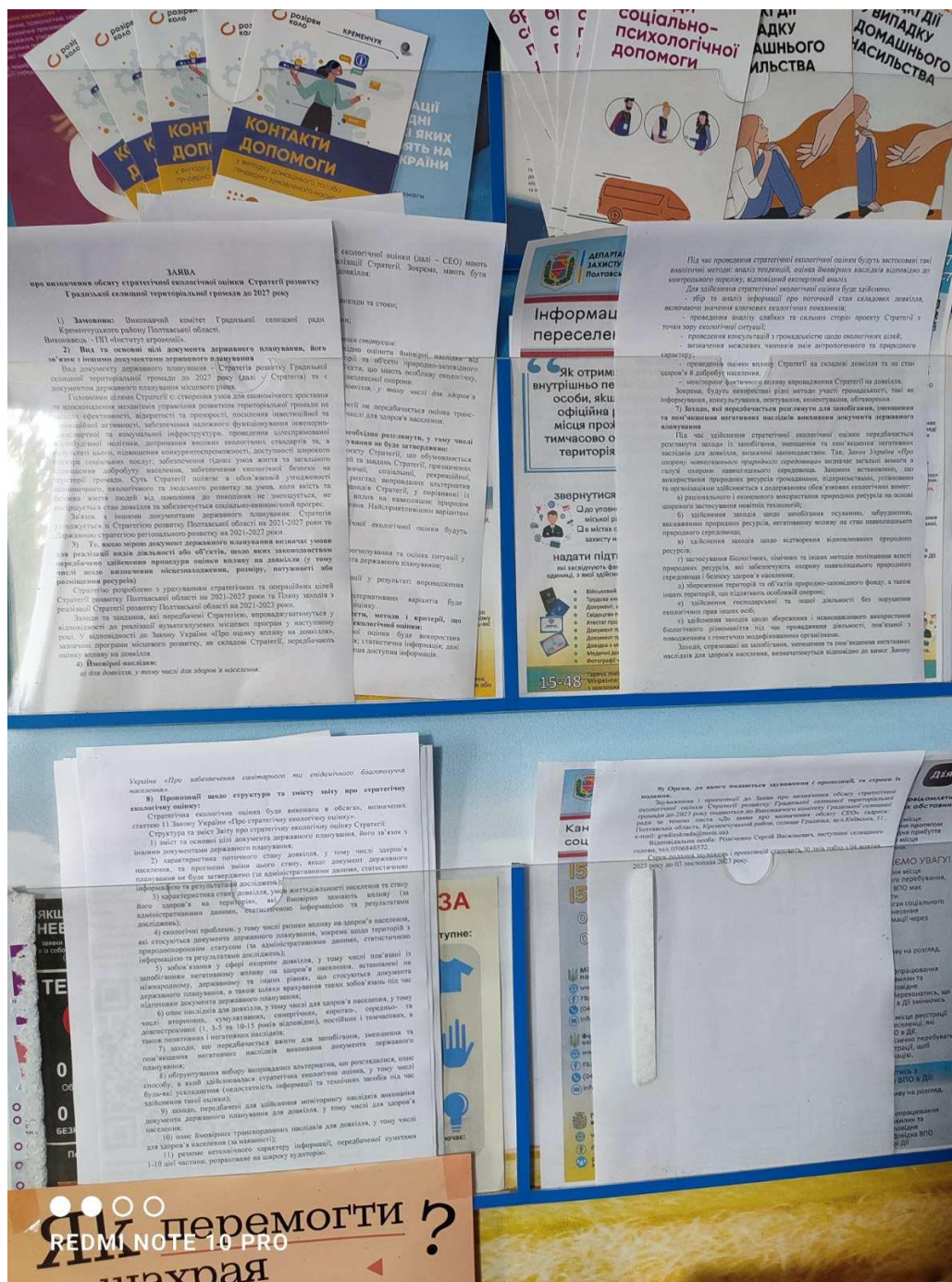
Oleksandr Ulyanchenko

19 December 2017

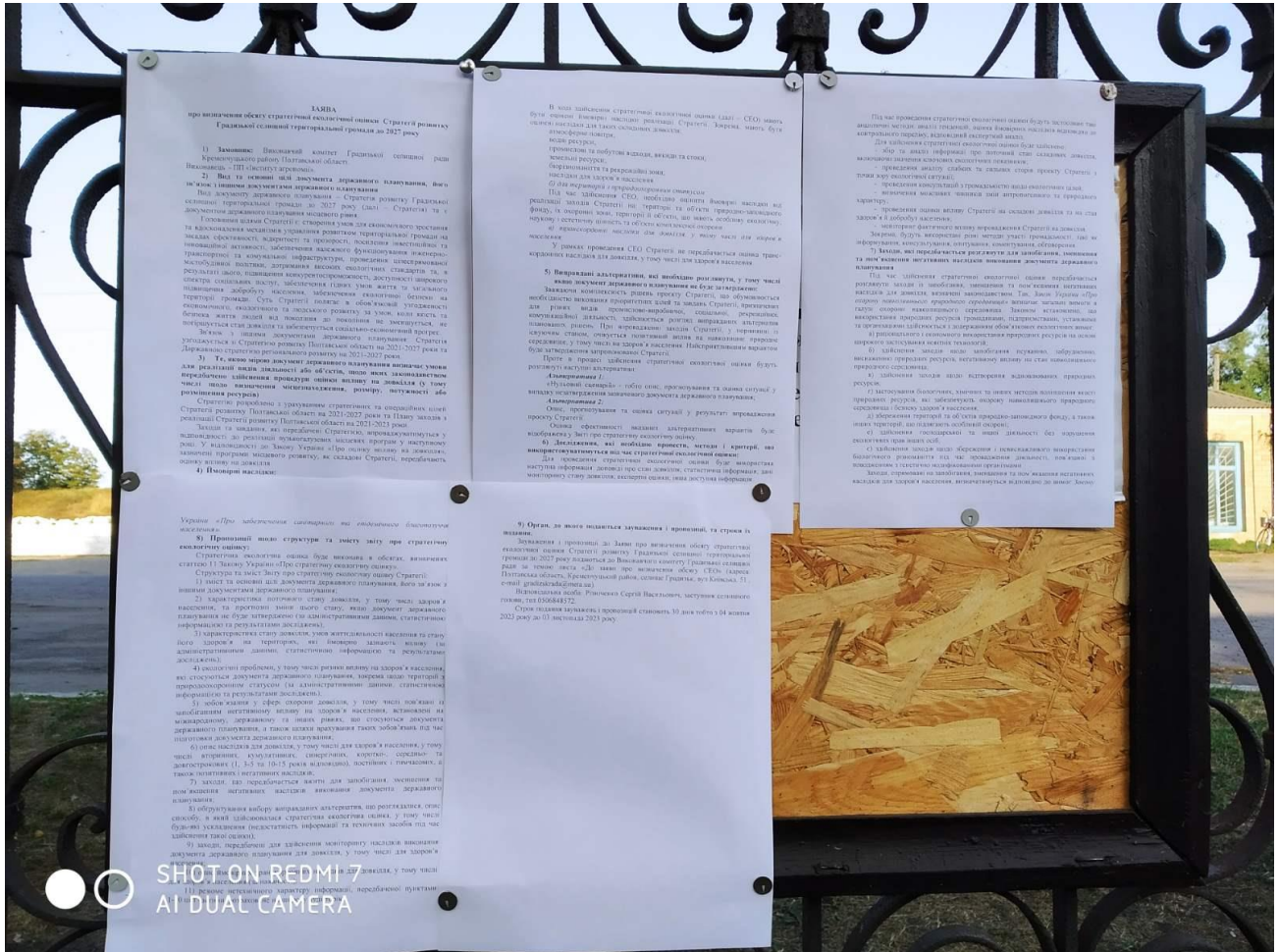
In case of any differences in interpretation of the information in the diploma the Ukrainian text shall prevail.

Фотофіксація місць оприлюднення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки у порядку, передбаченому частиною четвертою статті 12 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

1. Сміт Градизьк, вул. Київська, 51

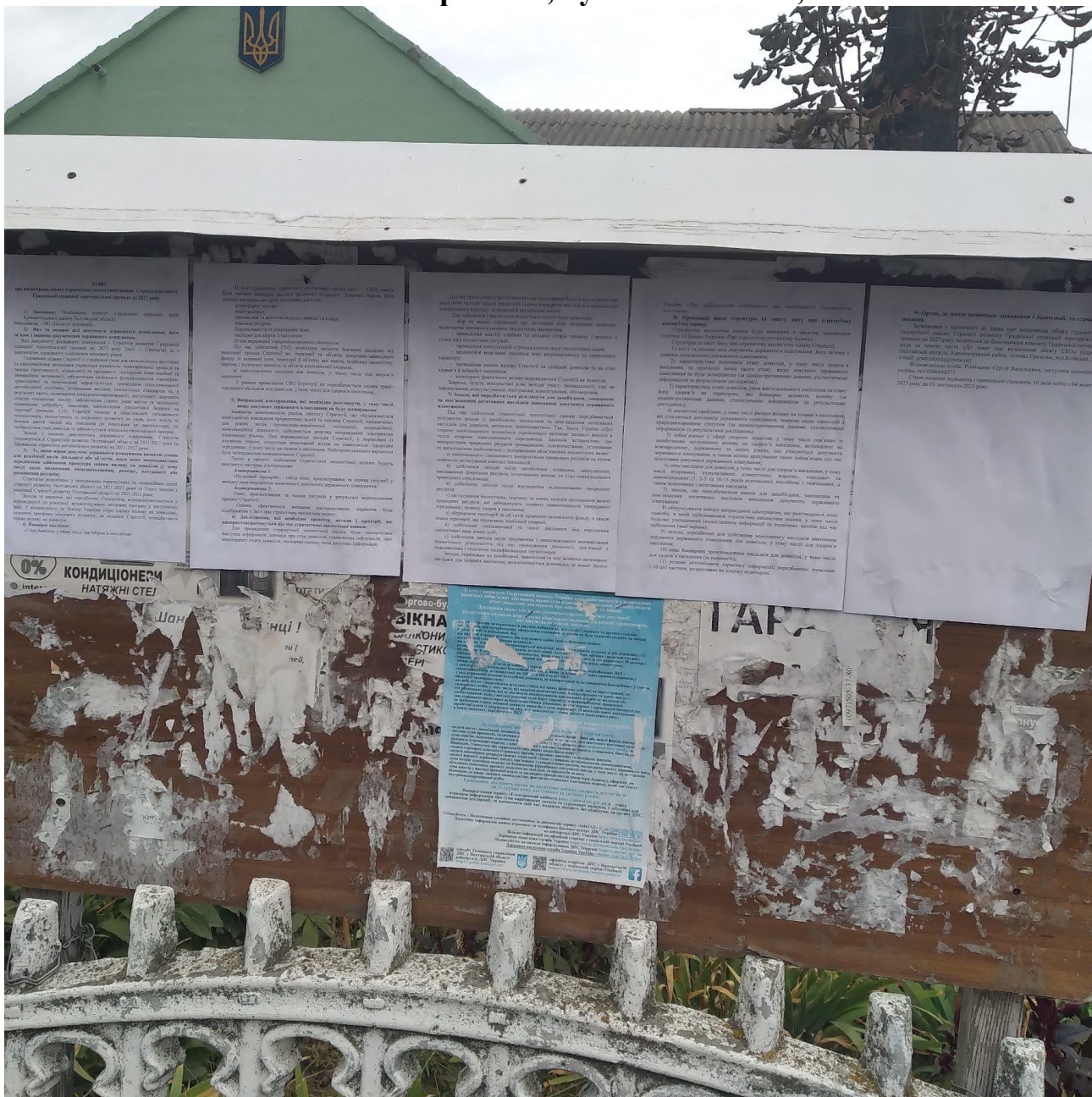

2. С. Святилівка, вул. Центральна, 122

SHOT ON REDMI 7
AI DUAL CAMERA

3. С. Гриньки, вул. М. Лисенка, 36

4. С. Пронозівка, вул. Центральна, 28

